

Lietuvos Respublikos Nacionalinio energetikos ir klimato srities plano viešosios konsultacijos metu gautų pastabų derinimo lentelė

Šioje lentelėje naudojami trumpiniai:

AEI – atsinaujinantys energetiniai ištekliai.

BVP – bendrasis vidaus produktas.

CŠT – centralizuotas šilumos tiekimas.

ES – Europos Sąjunga.

ES ATLPS – Europos Sąjungos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema.

EPP scenarijus – esamos politikos ir priemonių scenarijus.

ŠESD – šiltnamio efektą sukeliančios dujos.

NEKS – Lietuvos energetikos ir klimato srities veiksmų planas.

NENS – Nacionalinė energetinės nepriklausomybės strategija.

VERT – Valstybinė energetikos reguliavimo taryba.

ŽNŽNKM sektorius – žemės naudojimo, paskirties keitimo ir miškininkystės sektorius.

Eil. Nr.	Pastabas/pasiūlymus teikianti institucija/asmuo	NEKS plano skyrius	Pastabos ir (ar) pasiūlymai	Atsakingos institucijos pozicija (atsižvelgta / iš dalies atsižvelgta / neatsižvelgta / paaiškinimas)	Atsakingos institucijos komentaras
1.	Alminas, Pasiūlymai gauti elektroniniu paštu 2019-12-04 d.	3.1.1	1. Įtraukti esamų miškų išsaugojimą, t.y. nekirstų plotų didinimą, kaip priemonę skirtą kovoti su ŠESD kartu su jau esančia L3 priemone - apželdinimo mišku. Tai įgyvendinti mažinant metines kirtimo normas ir didinant pušynų kirtimo brandos amžių.	Neatsižvelgta	Esamų miškų, kaip geriausio potencialo anglies kaupimui, išsaugojimui yra būtini miško kirtimai, nes tik formuojami (kertami-atkuriami-prižiūrimi) miškai sukaupia daugiausia anglies savo augimo ciklo metu (duoda didžiausią metinį prieaugį – CO2 absorbcijas, lyginant su emisijomis iš to paties medyno). Esamos miško kirtimo normos ūkiniuose miškuose ir šiuo metu yra per mažos, nes medynai sensta ir mažėja jų potencialas kaupti anglį, todėl kirtimo normų dar labiau mažinti negalima, jei norime turėti produktyvesnius medynus, sukaupiančius daugiau anglies. Pušynų kirtimo amžius, ypač derlingesnėse miško augavietėse esančiuose ūkiniuose miškuose ir šiuo metu

					yra per didelis, lyginant su kitose šalyse taikomu. Realus vidutinis pušynų kirtimo amžius ūkiniuose miškuose yra >110 metų, kai leidžiamas pagal teisės aktus 101. Taigi, ir šiuo metu pušynai kertami vėliau, nei nustatytasis minimalus kirtimo amžius, kas jau dabar sąlygoja bendrą pušynų senėjimą ir anglies kaupimo potencialo mažėjimą, todėl jo (kirtimo amžiaus) dar labiau didinti nėra jokio pagrindo.
		3.1.1	2. Panaikinti neteisingą ir nepagrįstą nuostatą (192 psl. bei kitos vietose kur plėtojamas šis motyvas) teigiančia jog: "Prognozuojama, kad ŽNŽNKM sektoriuje bendras susidaręs ŠESD kiekis 2030 m. pasikeis iš absorbcijos (2005 m.) į emisijas ir santykinis emisijų padidėjimas bus lygus 135 proc.. 2040 m. (lyginant su 2005 m.) susidaręs ŠESD kiekis padidės 199 proc. (2 kartus). Labiausiai prie ŽNŽNKM sektoriaus ŠESD emisijų didėjimo prisideda miško žemės kategorija – anglies absorbavimo medynų biomasėje sumažėjimas. Dėl senstančių medynų mažėjantis medžių tūrio prieaugis lemia mažesnę ŠESD emisijų absorbavimą biomasėje, kuris tuomet nebepadengia ŠESD emisijų, susidarančių dėl organinių dirvožemių sausinimo miško žemėje."	Neatsižvelgta	Valstybinė miškų tarnyba, atlikdama šilumos efektą sukeliančių dujų emisijų/absorbcijos vertinimą medžių biomasėje, remiasi Nacionalinės miškų inventorizacijos metu surinktais realiais medynų tūrio pokyčio duomenimis ir 2006 m. Tarpvyriausybės klimato kaitos komisijos parengta metodika ŠESD apskaitai. Nacionalinėje ŠESD apskaitos ataskaitoje pateikiami ŠESD absorbcijos medynų biomasėje duomenys yra Lietuvoje vykdomų matavimų rezultatas.
2.	Andrius Kubilius, Europos Parlamento narys, 2019-12-03 d. raštas, numerio	2.1.2	1. "Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje (patvirtintoje LR Seimo 2018 m. birželio 21 d. nutarimu Nr. 1288) nurodoma, kad iki 2030 net 30 nuošimčių visų elektros vartotojų turėtų būti gaminantys vartotojai (25.1.8; 8 pav.). Dauguma jų turėtų remtis saulės energetika, todėl iki to laiko įrengta vėjo jėgainių galia turėtų siekti apie 3000 MW. Plane pateiktose lentelėse dėl nesuprantamų priežasčių numatyti gerokai mažesni skaičiai. Siūlau Plane numatyti, kad 2025 m. bendra įrengta saulės energijos jėgainių galia siektų 1500 MW, o 2030 m. - 3000 MW."	Iš dalies atsižvelgta	Atsižvelgiant į pateiktą pastabą, 2.1.2.4 lentelėje ištaisyta techninė klaida. Numatoma, kad saulės elektrinių įrengtoji galia iki 2030 m. padidės 792 MW, kas atitinka 250 tūkst. naujų gaminančių vartotojų. Atsižvelgiant į technologijų kaštų raidą, prognozuojama, kad likusi gaminančių vartotojų dalis ateis rinkos sąlygomis.

		2.1.2	2. "Plane numatoma, kad 2025 m. bendroji įrengta vėjo jėgainių galia sieks daugiau kaip 1200 MW, o 2030 - net 1900 MW (2.1.2.3., 2.1.2.4. lentelės). Tokia didelė įrengtų vėjo jėgainių galia gali trukdyti įgyvendinti Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje numatytą tikslą 2025 m. sinchronizuoti Lietuvos elektros tinklus su kontinentinės Europos tinklais. Siūlau plane numatyti, kad 2025 m. bendra įrengta vėjo energijos jėgainių galia siektų 850 MW, o 2030 m. - 1300 MW."	Neatsižvelgta	Pastaboje įvardinti rodikliai numatyti pagal turimas, šiuo metu galiojančias programas ir atsižvelgiant į NENS tikslus. Šie rodikliai suderinti su rinkos galimybėmis. Litgrid AB savo 2019 m. gruodžio 18 d. raštu Nr. SD-6131 informavo, kad Baltijos sinchronizacijos su Kontinentinės Europos tinklais projekto kontekste Gdanskio instituto 2018 m. atlikto dinaminio ir dažnio stabilumo studijos, kurių pagrindu ENTSO-E Kontinentinės Europos regioninė grupė išdavė Priemonių katalogą, rėmėsi prielaida, kad iki 2025 metų papildomai bus prijungta 250 MW vėjo elektrinių galios, tačiau diegiant papildomas priemones, galimas integruoti ir didesnis AEI galios kiekis. Kadangi 2021-2030 m. laikotarpiu numatyta sparti AEI plėtra, NEKS nurodytų AEI kiekių integravimo galimybėms įvertinti Litgrid AB turi atlikti papildomus tyrimus. Šiuo metu inicijuojama studija, aprašyta NEKS 3.3 skyriuje, kuri turi iširti skirtingus AEI vystymosi scenarijus ir pasiūlyti priemones, reikalingas AEI integracijai NEKS nustatytomis apimtimis. Studiją planuojama parengti iki 2020 m. pabaigos. Atlikus papildomus tyrimus, nustatytos priemonės, būtinos AEI integracijai bus pasiūlytos vėlesniame NEKS įgyvendinimo etape.
		3.4.2	4. "Kadangi iš atsinaujinančių šaltinių generuojama elektros energija pasižymi dideliais paros bei sezoniniais svyravimais, siūlau Plane numatyti įrengti 10 GWh talpos ilgalaikės energijos saugykla, tam tikslui pritaikant ir nenaudojamas automobilių baterijas."	Iš dalies atsižvelgta	Atsižvelgiant į gautą pastabą, NEKS plano 3.4.2 skirsnyje detaliau aprašytas AB LITGRID vykdomas pilotinis baterijų projektas. Pažymime, kad NEKS plane numatyta, kad siekiant sėkmingai integruoti didesnius atsinaujinančios energijos kiekius ir didelį elektrą gaminančių vartotojų skaičių, numatoma investuoti į pažangiąsias energijos sistemas, įskaitant perdavimo, skirstymo ir kaupimo infrastruktūrą ir į reikiamų balansavimo pajėgumų kiekio didinimą. Pažymime, kad siekiant tinkamai pasiruošti pokyčiams elektros energetikos sistemoje mažinant šalies energetikos sektoriaus priklausomybę nuo iškastinio kuro, integruojantis rinkoms ir augant energijos iš AEI gamybai, AB „Litgrid“ inicijuoja Lietuvos energetikos raidos studijos rengimą. Studijoje bus sudaryti Lietuvos elektros energetikos sektoriaus raidos scenarijai iki 2050

					metų, atliktas elektros energetikos sistemos adekvatumo (generuojančių galių ir elektros energijos rinkos) įvertinimas ir pateiktos techninės, ekonominės ir teisinės priemonės elektros energetikos sistemos efektyviam veikimui numatytais raidos scenarijais. Studijoje numatoma pateikti gamybos, suvartojimo, importo ir eksporto srautų prognozes, įvertinti sistemos subalansavimo galimybes, naujų sisteminių paslaugų poreikį ir galimybes jas užsitikrinti vietiniais resursais. Taip pat numatoma įvertinti naujų technologijų, pavyzdžiui, energijos kaupiklių, išmanių perdavimo tinklų, gaminančių vartotojų, Power-to-Gas, Power-to-Heat ir kitų, diegimo galimybes ir naudą ateities energetikos sistemoje. Studiją numatoma pabaigti 2020 m. Manome, kad šioje studijoje siūlomos priemonės galės taip pat būti įtrauktos į atnaujinamą NEKS versiją.
		2.3, 3.4.2	5. Siūlymas koreguoti esančių dujinių jėgainių uždarymo grafiką taip, kad iki sinchronizacijos liktų pakankama prieinamų rezervinių pajėgumų galia, užtikrinant sistemos atitikimą adekvatumo reikalavimams ir sistemos izoliuoto darbo bandymo atlikimą.	Iš dalies atsižvelgta	Atsižvelgiant į gautas pastabas, NEKS plano 3.3 skyriuje pataisyti generuojančių galių pokyčiai, aprašyta rezervinių galių paslaugų rinka, izoliuotas elektros energijos sistemos darbas. 3.4.2 skyriuje pakoreguotas adekvatumo aprašymas, susietas su galių pokyčių mechanizmu, kuris, kaip tikimasi, padės užtikrinti sistemos adekvatumą.
		4.1	6. "Siūlau plane numatyti priemones, kurios užtikrintų, kad iki 2030 m. elektros energijos skirstomieji tinklai būtų pasirengę aptarnauti 10 GWh talpos automobilių baterijų parką bei į tinklą atiduodamą 3500 MW galios iš gaminančių vartotojų."	Neatsižvelgta	NEKS plane numatyta, kad siekiant sėkmingai integruoti didesnius atsinaujinančios energijos kiekius ir didelį elektrą gaminančių vartotojų skaičių, numatoma investuoti į pažangiasias energijos sistemas, įskaitant perdavimo, skirstymo ir kaupimo infrastruktūrą ir į reikiamų balansavimo pajėgumų kiekio didinimą. Taip pat AEI9 priemonė numato, kad preliminariai būtų reikalinga skirstomųjų tinklų rekonstrukcija bei naujų technologijų diegimas įtampos kokybei užtikrinti (valdomi transformatoriai ir įtampos reguliavimo įrenginiai). Esant poreikiui, atnaujinant planą (tai bus atliekama kas kelis metus) priemonės apimtys galės būti išplėtos. Taip pat pažymime, kad skirstymo sistemos operatorius kasmet rengia 10 metų investicijų planą, kuriame apibrėžiami ir atnaujinami svarbiausi numatomi

					10 metų pokyčiai bei priemonės, taigi atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, manome, kad specialioms priemonėms NEKS kurti nėra poreikio.
	4.1	7. "Siūlau patikslinti Plane pateiktus 2030 m. planuojamus BVP ir galutinio energijos suvartojimo skaičius, atsižvelgiant į NENS nurodomus dydžius (Strategijos 3-5 pav.)	Neatsižvelgta		Plane buvo remtasi naujausiomis BVP (taip pat ir gyventojų skaičiaus kitimo) prognozėmis, kurios yra identiškos šiuo metu rengiamame LR Bendrajame plane pateikiamoms prielaidoms. Plane atliekant energijos vartojimo kitimo modeliavimą buvo remtasi JRC POTEnCIA modelio Central scenarijaus prielaidomis, Lietuvai papildant jas naujomis politinėmis EE priemonėmis. Vykdamas modelio atnaujinimo veiksmus, energijos vartojimo kitimo prognozės bus peržiūrėtos. Prioritetinio dėmesio sutelkimas į energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones ir efektyvaus jų įgyvendinimo užtikrinimas leidžia daryti prielaidą, kad bus pasiektas BVP ir energijos vartojimo kitimo atsiejimas (decoupling), t.y. ekonomikos augimas automatiškai nereišk energijos poreikio proporcingo didėjimo.
	5.3	8. "Plane pateiktas tik bendras lėšų poreikis reikalingas klimato kaitos tikslams įgyvendinti, kuris siekia 14 mlrd. eurų. Siūlau planą patikslinti, nurodant, koks lėšų poreikis bus reikalingas jame pateiktoms priemonėms įgyventi, kad būtų galima vertinti pateiktų priemonių veiksmingumo / kainos santykį."	Neatsižvelgta		Plane pateikiamas kiekvienos priemonės poveikis nacionalinių tikslų pasiekimui ir preliminarus finansavimo poreikio vertinimas visai priemonių grupei. Konkrečios pateiktos planuojamos ir alternatyvios politikos priemonės ir joms reikalingas finansavimo poreikis pamečiui bei finansavimo šaltiniai bus tikslinami, įtraukiant jas į sektorių plėtros programas arba kitus strateginio planavimo dokumentus ir/ arba teisės aktus, pagal kaštų ir naudos analizę pasirenkant efektyviausią priemonių rinkinį ir jų įgyvendinimo būdus, kurie užtikrins 2021 - 2030 m. energetikos ir klimato kaitos valdymo politikos tikslų ir rodiklių pasiekiamumą.
	5.3	9. "Siūlau patiksinti planą, nurodant iš kokių šaltinių ir kiek kiekvienais metais bus skiriama lėšų priemonėms įgyvendinti".	Neatsižvelgta		Plane pateikiamas kiekvienos priemonės poveikis nacionalinių tikslų pasiekimui ir preliminarus finansavimo poreikio vertinimas visai priemonių grupei. Konkrečios pateiktos planuojamos ir alternatyvios politikos priemonės ir joms reikalingas finansavimo poreikis pamečiui bei finansavimo šaltiniai bus

					tikslinami, įtraukiant jas į sektorių plėtros programas arba kitus strateginio planavimo dokumentus ir / arba teisės aktus, pagal kaštų ir naudos analizę pasirenkant efektyviausią priemonių rinkinį ir jų įgyvendinimo būdus, kurie užtikrins 2021 - 2030 m. energetikos ir klimato kaitos valdymo politikos tikslų ir rodiklių pasiekiamumą.
3.	Amber Grid, AB 2019-12-03 d. raštas Nr. 7-110-1134	3.1.2	1. Plane numatyti priemonę - biometano vartojimo transporto sektoriuje tikslą 2030 metams padidinti nuo 81,5 iki 137 tukst. naftos ekvivalento, kaip tai numatyta 2019 m. Energetikos ministerijos užsakytoje studijoje „Atsinaujinančios energijos išteklių panaudojimo galimybių Lietuvos transporto sektoriuje analizė ir galimas alternatyvaus transporto plėtros krypčių identifikavimas“, scenarijuje „Įvairiapusis skatinimas“. Planuojamas politikos priemonės transporto sektoriuje siūlome papildyti sėkmingai Estijoje taikoma schema, pagal kurią degalų tiekėjams nustatomi įpareigojimai jų parduodamuose degaluose turėti ne mažesnę nei Plane atitinkamais metais numatytą AEI degalų dalį, suteikiant galimybę degalų tiekėjams šį įpareigojimą vykdyti be privalomo biodegalų maišymo, išgyti kilmės garantijas iš kitų kuro ar energijos tiekėjų ir ne tik Lietuvoje." Planuojamą politikos priemonę transporto sektoriuje (AEI14) - investicinė parama biometano gamykloms įrengti - siūlome papildyti žodžiais „ir biometano gamyklų prijungimo prie dujų perdavimo ir skirstymo sistemos daliai kaštų kompensuoti“.	Iš dalies atsižvelgta	Atsižvelgiant į neišvystytą biometano gamybos ir vartojimo infrastruktūros plėtros lygį bei į dar neparuoštas paramos priemones, siūlome ambiciją palikti pirminiame lygmenyje ir įvertinus rinkos progresą bei taikomų paramos priemonių efektyvumą, esant poreikiui, padidinti ją kito NEKS atnaujinimo metu, tuo tarpu biodujų gamybos prijungimo prie dujų tinklų nuolaida jau yra numatyta Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme, tačiau nuostata nėra veikianti, dėl tokios priemonės taikymo galimybės ateityje yra svarstoma vertinant prijungimo prie dujų tinklų finansavimo poreikį ir intensyvumą atsižvelgiant į priemonės administravimo kaštų efektyvumą. Priėmus sprendimą nuostata būtų atitinkamai koreguojama ir perkeliama į Alternatyvių degalų įstatymą. Papildomai buvo numatyta alternatyvi politikos priemonė numatanti laipsnišką biodegalų įmaišymo į mineralinius degalus įpareigojimo didinimą.
4.	Aplinkosaugos koalicija, Asociacija 2019-12-04 d. raštas Nr. ANVOK-99	2.1.1	1. Pasigendame ambicijos reikšmingai sumažinti CO2 išmetimus visuose sektoriuose ir didinti anglies sekvestraciją investuojant į išsaugojimą ir atkūrimą ekosisteminių paslaugų, kad iki 2040 m. Lietuva reikšmingai priartėtų prie ES tikslo tapti klimato požiūriu neutralia valstybe ir prisidėtų prie Paryžiaus susitarimo suvaldyti globalinį atšilimą, neleidžiant vidutinei pasaulinei temperatūrai pakilti 1.5 oC.	Neatsižvelgta	Šiuo metu Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija atnaujina Nacionalinę klimato kaitos valdymo politikos strategiją 2021–2050 m. laikotarpiui. Šiame dokumente nustatomi trumpalaikiai (iki 2030 m.), indikatyvūs vidutinės trukmės (iki 2040 m.) ir ilgalaikiai (iki 2050 m.) klimato kaitos švelninimo (išmetamųjų ŠESD kiekio mažinimo) ir prisitaikymo prie klimato kaitos tikslai ir uždaviniai. NEKS nustatomos strategijoje įtvirtintų tikslų ir uždavinių įgyvendinimo priemonės iki 2030 m.

					<p>Lietuvai, kaip ir kiekvienai ES narei, yra nustatyti konkretūs rodikliai, kuriuos turime pasiekti iki 2030 m.: šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos sumažėtų 43 proc. pramoninių teršėjų sektoriuje (ES ATLPS), kurie dalyvauja apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemoje, ir 9 proc. kituose sektoriuose (lyginant su 2005 m.). Jau šiuo metu turime sektorius, kuriuose turime nuolatines didėjimo tendencijas. Su didžiausiais iššūkiais susiduria transporto sektorius, kur sumažinimai lyginant su dabartiniu laikotarpiu turi būti apie 32 proc., smulkiojoje pramonėje 30 proc., žemės ūkyje 12 proc., tik atliekų ir kitų sektorių sutaupymai yra jau pasiekti ir jiems keliami ambicingesni tikslai. NEKS plane numatyta, kad įgyvendinus visas numatytas priemones iki 2030 m. Lietuvos transporto sektoriuje ŠESD emisijos sumažės 8,1 proc., žemės ūkyje – 9,1 proc., pramonėje – 9,8 proc., kituose sektoriuose – 16 proc., o atliekų sektoriuje – net 52,4 proc.</p>
	2.1.1	1.2. Žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo iš miškininkystės (toliau – ŽŪŽŪK) sektoriuje bendrai susidaręs ŠESD kiekis turi būti neigiamas, kaip to reikalauja ES valstybių narių įsipareigojimai („debeto nebuvimo taisyklė“). Prašome pagrįsti, kodėl pateiktoje lentelėje šio įsipareigojimo nesilaikoma.	Neatsižvelgta	<p>ŠESD emisijų/absorbcijos balansas, apskaičiuotas pagal Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento Nr. (ES) 2018/841 reikalavimus, apimančius įsipareigojimą ŽŪŽŪK sektoriuje užtikrinti, kad ŠESD emisijų ir absorbcijos balansas nebūtų didesnis nei 0, pateikiamas kartu su prognozėmis apie išmetamą ir absorbuojamą ŠESD kiekį skirtingose kategorijose: Atsižvelgiant į ES Reglamente (ES) Nr. 2018/841 numatytas apskaitos taisykles ŽŪŽŪK sektoriuje absorbuojamo ir išmetamųjų ŠESD kiekio apskaičiavimui, prognozuojama, kad 2021–2025 m. laikotarpiu Lietuvoje ŽŪŽŪK sektoriuje iš viso susidarys -6 477 kt CO₂e absorbuojamo ŠESD kiekio, kurį bus galima panaudoti daliai ne ES ATLPS nedalyvaujančių sektorių ŠESD emisijų padengti. 2026–2030 m. (antruoju įsipareigojimų laikotarpiu pagal ES Reglamentą (ES) Nr. 2018/841), prognozuojama, ŽŪŽŪK sektoriaus apskaitos kategorijose išmetamas ŠESD kiekis sieks iš viso 992 kt CO₂e, kurį bus galima padengti tvarkomos miško žemės lankstumo priemone, įgyvendinus Reglamento Nr. (ES) 2018/841 13 straipsnyje numatytus</p>	

					reikalavimus. NEKS pateiktos prognozės remiasi esama situacijos (tendencijų) prognozavimu į ateitį ir suplanuotų priemonių įvertinimu, todėl lentelėje pateikiama prognozuojama situacija ateityje. Šiuo metu, atsižvelgiant į naujausią turimą informaciją apie miškuose sukauptą ir priaugantį tūrį (bendrą Lietuvos miškų tūrį ir tūrio prieaugį) bei pastaruoju metu stebimą miško naudojimo mažėjimą brandžiuose medynuose (nepaisant didėjančių šių medynų plotų), koreguojami prognozuoti medžių prieaugio ir miško naudojimo apimčių rodikliai. Atsižvelgiant į tikslinamus rodiklius atnaujintas ir prognozuojamas Lietuvos miškuose absorbuojamas ŠESD kiekis. Atnaujintose išmetamo ir absorbuojamo ŠESD kiekio prognozės pateiktos patikslintame NEKS plane.
	3.1.1	2.2. Siūlome nedidinti medienos biokuro gamybos ir miško kirtimų nuopjovų iš miškų, esančių saugomose teritorijose.		Neatsižvelgta	Miško kirtimo liekanų panaudojimas biokurai dėl ekonominių sumetimų vykdomas tik atliekant plynuosius miško kirtimus, be to, pagal Miško kirtimų taisyklės negalima kirtimo liekanų išimti iš tų miškų, kuriuose tai pakenktų miško ekosistemoms, todėl niekas ir nesiruošia iš saugomų teritorijų miškų didinti kirtimo liekanų išėmimą. Tam pakanka potencialo ūkiniuose miškuose, ypač tuose, kurie dėl užsitęsusio nuosavybės atkūrimo vis dar nenaudojami ir tik palaipsniui įtraukiami į ūkinę veiklą.
	3.1.1	2.3. L16 priemonė apribotų kitus inovatyvius viešuosius pirkimus, yra pagrįsta neteisinga prielaida dėl senų miškų emisijų.		Neatsižvelgta	Priemonė skirta skatinti Lietuvoje užaugintos medienos naudojimą statybų sektoriuje, taip išsaugant ir nukirsto medžio produktų sutaupymus. Šia priemone neskatinamas papildomas miškų kirtimas, nes vartojami rinkoje esantys produktai siekiant sumažinti jų eksportą. Taip pat neapribojamos galimybės naudoti kitas inovatyvias technologijas.
	3.1.1	3.5. Prašome pateikti, koks organinių dirvožemių plotas bus nusaustas ir kaip tai prisideda prie tikslo mažinti ŠESD išmetimus Lietuvoje.		Iš dalies atsižvelgta	Prognozuojama, kad nusaustų organinių dirvožemių plotas iki 2040 m. nesikeis, t.y. prognozuojamas toks pat ŠESD emisijų kiekis iš nusaustų organinių dirvožemių, kaip pateikta Nacionalinėje ŠESD apskaitos ataskaitoje (2019 m.). Organinių dirvožemių sausinimas neprisideda prie ŠESD mažinimo tikslų Lietuvoje ir papildomas dirvožemių sausinimas ateityje neprognozuojamas.

				ŠESD emisijos apskaitomos iš šiuo metu esančių nusausių dirvožemių plotų.
3.1.1	3.6.1. Mūsų žiniomis azoto trąšų apskaita nėra vykdoma. Siekiant įgyvendinti nitrato direktyvos tikslus, būtina kuo greičiau pradėti nacionalinę sunaudojamų azoto trąšų apskaitą, kuri padėtų įvertinti ir įgyvendinti tikslus, susijusiu su azoto junginių taršos mažinimu. 3.6.2. Siūlome skatinti ūkininkus sudarant jiems palankesnes sąlygas naudotis organinėmis trąšomis (ypač anaerobiniu raugu ir kompostu) vietoje mineralinių trąšų. 3.6.3. Pabrėžiame, kad šiam tikslui pasiekti labai svarbi plane numatyta priemonė skatinti ūkininkus pereiti prie ekologinio ūkininkavimo.	Iš dalies atsižvelgta	Pateikti pastebėjimai atitinka A8 priemonėje nurodytas nuostatas, kuriomis yra siekiama užtikrinti tręšimo planų įgyvendinimą ūkių lygmenyje ir sumažinti cheminių trąšų sunaudojimą. Vienas iš cheminių trąšų naudojimo mažinimo būdų yra organinių trąšų tvarus naudojimas. Iš esmės pastebėjimai patvirtina, kad A8 priemonė yra svarbi ir ją reikia labai atsakingai įgyvendinti.	
3.1.1	3.1. Žemės ūko priemonių nepakankamumas.	Iš dalies atsižvelgta	Vertinant pastarojo laikotarpio ŠESD kiekio apskaitos duomenis stebima CO2 kiekio augimo tendencija, tad rengiant naujus žemės ūkio srities politikos sprendinius bus imamasi veiksmų prisidedančių prie ŠESD mažinimo tikslų. Didelis dėmesys tam teikiamas ir ES Bendrosios žemės ūkio politikos politinėse gairėse.	
3.1.1	3.2. Prieštaravimas dėl arimų ir pievų kiekio.	Neatsižvelgta	Įgyvendinant Plano priemonę L6. Daugiamečių augalų (t. y. medžių ir krūmų) auginimo žemės ūkio naudmenose galimybių ir potencialaus jų rezultato vertinimas bus atliekama studija, kurios pagalba bus identifikuotos potencialios teritorijos, juose tinkamiausi auginti daugiamečiai želdiniai bei jų mastas. Tuomet ir paaiškės potenciali ploto reikšmė įgyvendinant L7 priemonę.	
	3.3. L8 žolinių pievų priemonės netikslingumas.	Iš dalies atsižvelgta	Atsižvelgiant į tai, kad nusausių organinių dirvožemių CO2 emisijos nors ir su nuolatine augaline danga išlieka didelės, šią priemonę tobuliname: L8 "Žolinių (pievų) augalų auginimas organiniuose dirvožemiuose ir jų tvaraus panaudojimo skatinimas. Pirminėje stadijoje (iki 2025 m.) sumažinti organinių dirvožemių arimo mastus, skatinant organinių dirvožemių „žaliosios paklotės“ (daugiamečių žolinių	

					augalų danga) atkūrimą, išsaugojimą ir reguliarią priežiūrą, o gautą produktą naudoti pagal bioekonomikos ir žiedinės ekonomikos vertės grandinę. Antroje stadijoje (nuo 2025 m.) įgyvendinti priemonės, užtikrinančias nususintuose organinių dirvožemių plotuose vandens natūralaus lygio atkūrimą, kad organiniai dirvožemiai taptų CO2 absorbentais ir juose plėtoti plekininkystės tvarų ūkininkavimą.
		3.4. Pelkių atkūrimo plotų priemonės nepakankamumas.	Neatsižvelgta		Identifikuojant buvusių šlapynių teritorijas, bus įvertinama kokios apimties darbai reikalingi. Tuomet bus iš naujo vertinama kiek hektarų šlapynių atkurti.
		3.5. Prašome pateikti, koks organinių dirvožemių plotas bus nususintas ir kaip tai prisideda prie tikslo mažinti ŠESD išmetimus Lietuvoje.	Iš dalies atsižvelgta		Prognozuojama, kad nususintų organinių dirvožemių plotas iki 2040 m. nesikeis, t.y. prognozuojamas toks pat ŠESD emisijų kiekis iš nususintų organinių dirvožemių, kaip pateikta Nacionalinėje ŠESD apskaitos ataskaitoje (2019 m.). Organinių dirvožemių sausinimas neprisideda prie ŠESD mažinimo tikslų Lietuvoje ir papildomas dirvožemių sausinimas ateityje neprognozuojamas, ŠESD emisijos apskaitomos iš šiuo metu esančių nususintų dirvožemių plotų.
		3.6. A8 mineralinių trąšų priemonės ribotumas.	Iš dalies atsižvelgta		Pateikti pastebėjimai atitinka A8 priemonėje nurodytas nuostatas, kuriomis yra siekiama užtikrinti tręšimo planų įgyvendinimą ūkių lygmenyje ir sumažinti cheminių trąšų sunaudojimą. Vienas iš cheminių trąšų naudojimo mažinimo būdų yra organinių trąšų tvarus naudojimas. Iš esmės pastebėjimai patvirtina, kad A8 priemonė yra svarbi ir ją reikia labai atsakingai įgyvendinti.
3.1.1	4.1. Atliekų tvarkymui numatyta investicija yra per maža. Reikalingos didesnės investicijos NEKS planas, 83 psl. nurodytiems veiksmams įgyvendinti „K2. Finansinių paskatų kūrimas skatinti daiktų taisymo veiklą“, „K3. Maisto švaistymo mažinimo prevencija“ ir „K4. Gyventojų atliekų rūšiavimo įgūdžių tobulinimas“.	Iš dalies atsižvelgta			Atlikus detalią analizę ir atnaujinus Valstybinį atliekų tvarkymo planą, kito NEKS atnaujinimo metu priemonės gali būti papildytos.

		3.1.1	<p>4.3. Trūksta uždavinių NEKS plane, 82 psl. atliekų sektoriuje:</p> <p>4.3.1. Europos Komisijos rekomendacijose Lietuvai 11 nurodyta, kad būtina įtraukti veiksmus, kad žmonėms atliekų rūšiavimas ir pernaudojimas būtų ekonomiškai palankesnis.</p> <p>4.3.2. Europos Komisijos rekomendacijose Lietuvai taip pat nurodyta numatyti baudas už tikslų, susijusių su rūšiavimu ir/ar atliekų kiekio mažinimu, neįgyvendinimą.</p> <p>4.3.3. Būtina nustatyti atliekų deginimo mokestį, kuris nukreiptų dalį atliekų srautų perdirbimui ir antriniam panaudojimui.</p> <p>4.3.4. Būtina numatyti veiksmus, išplečiančius gamintojų atsakomybę, kad į rinką būtų tiekiamas mažiau neperdirbamos ir vienkartinės pakuotės.</p>	Iš dalies atsižvelgta	Atlikus detalią analizę ir atnaujinus Valstybinį atliekų tvarkymo planą, kito NEKS atnaujinimo metu priemonės gali būti papildytos.
5.	Auga group, AB, Pasiūlymai gauti 2019-11-28 d.	3.1.1	1. Įverčių sąsajos žemės ūkyje. Nurodyta, kad bus sutaupoma daugiau CO2 nei išskiriama žemės ūkyje.	Neatsižvelgta	Sutaupymai nurodyti per visą laikotarpį 2021-2030 m. t.y. per 10 metų kiek bus sutaupyta, o išskiriamas kiekis pateikiamas per metus.
		3.1.1	2. Padidinti mėšlo naudojimo biodujų gamybai rodiklį.	Neatsižvelgta	Iš esmės pritariame pasiūlymui, tačiau biodujų gamybos plėtra 2014-2020 m. beveik nevyko. Atsižvelgiant į tai, rodiklį didinti netikslinga. Dydziai gali būti keičiami pagal realią situaciją atliekant NEKS atnaujinimą.
		3.1.1	3. "Bendrai apžvelgiant biodujų pozicionavimą skirtingose priemonėse, ypač T4 (NEKS planas, p. 58) ir AEI14 (NECP, p.112), galimai jaučiamas tam tikras nenuoseklumas. [...] Mūsų pasiūlymas būtų suteikti daugiau svarbos II kartos biodegalams ir paankstinti 0,2 proc. [biodegalų dalies didėjimo bendrame suvartojime] rodiklį, siejant jį bent su 2021 metais."	Neatsižvelgta	Dėl technologinių procesų ir dėl ilgo gamybos infrastruktūros statybos laikotarpio negalima užtikrinti, kad 2021 m. kuro tiekėjai bus pajėgūs pateikti net minimalią pažangiųjų biodegalų dalį, todėl paankstinti 0,2% procentų reikalavimą neužtikrinant tokios galimybės kuro tiekėjams negalime.
		4.2.1	5. ŽŪ technika nėra minima transporto sektoriaus ŠESD išmetimo suvestinėje (p. 188), todėl norėtume paklausti kokį statusą ar kuriai kategorijai ji būtų priskiriama šio dokumento kontekste	Iš dalies atsižvelgta	Kadangi pagal Statistikos departamento duomenis, atskirai žymėtas dyzelinas nėra išskiriamas, tai jo atskirai nėra pateikiama nacionaliniame energetikos ir klimato srities plane (NEKS). Didžioji dalis žymėto dyzelino yra transporto sektoriuje, tad įtraukta į šio sektoriaus

				prognozes, o kita dalis yra energetikos sektoriaus subsektoriuje - žemės ūkis, miškininkystė, žvejyba.
4.2.1	6. Kurioje plano dalyje vertinama žemės ūkio transporto tarša, nes ši schema reprezentuoja tik iš gyvulininkystės ir dirvožemių kylančias emisijas?	Iš dalies atsižvelgta		Kadangi pagal Statistikos departamento duomenis atskirai žymėtas dyzelinas nėra išskiriamas, tai jo atskirai nėra pateikiama nacionaliniame energetikos ir klimato srities plane (NEKS). Didžioji dalis žymėto dyzelino yra transporto sektoriuje, tad įtraukta į šio sektoriaus prognozes, o kita dalis yra energetikos sektoriaus subsektoriuje - žemės ūkis, miškininkystė, žvejyba.
	7. NECP transporto priemonių planas (p.61) numato T19. paramą SGD sunkvežimiams įsigyti. Ar galėtumėte patikslinti, kodėl tik viena transporto rūšis išskirta? Atsižvelgiant į argumentaciją aukščiau, rekomenduotume įtraukti ir ŽŪ transporto priemones.	Iš dalies atsižvelgta		Iš esmės pritariame pasiūlymui, skatinti SGD naudoti ir žemės ūkio technikoje, tačiau žemės ūkio politikos srityje dar nėra galimybių prisidėti prie realių veiksmų. Priemonė atnaujinta ir neapsiribos tik sunkvežimiais.
	8. Bendrai adresuojant planuojamas politikos priemones ŽŪ sektoriuje (A priemonių grupė), norėtume patikslinti, pagal kokius kriterijus bus nustatomi tinkami ūkiai-kandidatai šių priemonių taikymui?	Iš dalies atsižvelgta		Konkretūs kriterijai, kuriais remiantis bus taikomos numatomos plano priemonės žemės ūkyje, bus nustatyti vėliau, formuojant konkrečių priemonių įgyvendinimo veiksmus ir skatinimo taisykles.
	9. Kadangi Jungtinių Tautų Maisto ir Žemės ūkio organizacija, išskiria atrajojančių fermentaciją virškinamajame trakte, kaip svarbiausią CO2 pėdsako emisijos šaltinį (iki 40 proc.), NECP minima A7 priemonė (p.76), turėtų adresuoti ne tik informacinio pobūdžio veiklas apie potencialų pašarų mažinimo poveikį ŠESD emisijoms, bet ir numatyti galimybes diegti technologinius sprendimus, skirtus šioms emisijoms kontroliuoti ir minimizuoti.	Neatsižvelgta		Atsižvelgiant į tai, kad pašarų keitimo priemonė nėra labai efektyvi ir į tai, kad Lietuvoje yra taikomi įvairialypiai pašarų ruošimo gyvuliams metodai, nėra galimybės individualiame ūkyje valstybės mastu įvertinti realias pašarų pakeitimo apimtis, kurios leistų įvertinti (ŠESD apskaitoje) sumažėjusį metano išsiskyrimą iš virškinimo trakto, todėl ruošiantis ambicingesniems tikslams (po 2030 m.) pirmiausia susikoncentruota į gamintojų elgsenos keitimą per žinių sklaidimą ir konsultavimą.
	10. kokie planai numatomi 5 ir 10 metų perspektyvai ekologiškam ūkininkavimui? Gal būtų svarstyti nusimatyti kiek ambicingesnius tikslus ir pastarąjį rodiklį taikyti 2025-iems ?	Neatsižvelgta		Kaip ir paklausime teisingai pastebėta Lietuvos kaimo ir žemės ūkio plėtros Baltoji knyga numato siekti iki 2030 m. pasiekti tikslą, kad 15 proc. žemėnaudos dalyje būtų ūkininkaujama laikantis ekologinio žemės ūkio principų. Šis tikslas sietinas su ES Bendrosios žemės ūkio politikos gairėmis bei finansiniais instrumentais. Pagal preliminarias žinias Lietuvoje nėra finansinių galimybių didinti ekologinės gamybos spartos. Pabrėžtina, kad

					ekologinio žemės ūkio plėtotėje finansinės paskatos instrumentas Lietuvoje yra lemiantis faktorius. Todėl liekama prie nuosaikesnio plėtros modelio. Be to, teigiamą ekologinę reikšmę gali padidinti ne tik ekologinė gamyba, bet ir kiti tvarūs gamybos būdai, todėl tikslinga plėtoti ir kitus tvarus ūkininkavimo metodus.
			11. NECP, p. 76, A5. diskutuojamas kompensacinės paramos teikimas ūkiams už ilgalaikius išsipareigojimus, susijusius su klimato kaitos švelninimu, mažinant mineralines N trąšas kelia abejonių.	Neatsižvelgta	Nacionalinės ŠESD apskaitos duomenimis mineralinių trąšų naudojimas sukelia ženkliai dalį CO2 emisijų. Įvertinant tai reikalingi įvairūs mechanizmai ir priemonės, kuriomis būtų galima sumažinti mineralinių trąšų naudojimą. Viena jų - paskatų mechanizmas, kuris bus taikomas tik išimtiniais atvejais ir ribotoje teritorijoje. Be to, šios priemonės bus siekiančios platesnių tikslų, todėl reikalavimai paramai gauti pagal šią priemonę neapsiribos tik trąšų naudojimo atsisakymu. Numatoma į paramos gavimo kriterijus įtraukti ir papildomus aplinkai palankius veiksmus.
			12. NECP, p. 77, A15 minimas oro taršos mokesčio padidinimas iš stacionarių šaltinių, skirtas įmonėms, užsiimančioms gyvulininkystės ir paukštininkystės veikla. Siūlytume ne tik taikyti mokesstinę politiką, bet lygiai taip organizuoti prieigą prie technologijų, kurios galėtų sumažinti oro taršą (skirtingiems įmonių profiliams, tiek mažiems, tiek dideliems, orientuojantis į poveikio aplinkai mažinimą).	Iš dalies atsižvelgta	Technologinio tobulinimo veiksmai yra numatomi. Mokestinė politika siekiama nukreipti aplinkai žalingą veiklą į aplinkai draugiškesnius veiklos modelius. Bendrosios žemės ūkio politikos lėšomis taip pat bus teikiama ir finansinė parama investuojant į oro taršos mažinimo technologijų įdiegimą, bus finansuojamas žinių bei gebėjimų didinimas žemdirbių tarpe. Kaip pavyzdys dalinai šios priemonės atspindėtos ir plano A4 priemonėje.
			13. Būtų įdomu patikslinti, kuriomis priemonėmis planuojamas finansuoti žemės ūkis? Mūsų rekomendacija būtų atskirti ŽŪ modernizavimo ir aplinkosaugos priemonių dalis skirtingų finansinių instrumentų pagalba.	Neatsižvelgta	Pagrindiniai finansiniai šaltiniai, kuriais finansuojamas žemės ūkis ir kaimo plėtra yra Europos žemės ūkio garantijų fondas bei Europos žemės ūkio fonas kaimo plėtrai.
6.	Biodegalų asociacija, Pasiūlymai gauti 2019-12-03 d.	3.1.2	1. Norėtume pabrėžti, plane turėtų būti pateikiami ir realūs pasiekiami tikslai, kuriais patvirtintume Lietuvos galimybes vykdyti prisiimtus išsipareigojimus. Manytume, kad šiuo metu, nėra jokių objektyvių duomenų ar požymių, kurie sudarytų realų pagrindą nurodytomis datomis planuoti pasiekti tokių rodiklių AEI-T, kokie	Neatsižvelgta	Transporto sektoriui keliami atsinaujinančių energijos išteklių dalies tikslai buvo suprojektuoti dar rengiant Nacionalinę energetinės nepriklausomybės strategiją (NENS). Nacionaliniame energetikos ir klimato srities plane (NEKS) numatytos priemonės siekia NENS keliamų tikslų įgyvendinimo. Pažymime, kad NEKS planavimo laikotarpis yra 2021-2030 m. Šiuo metu yra

			nurodomi plane tiek kalbant apie II kartos biodegalus, tiek apie elektromobilius bei apie biodujas transporte.		rengiamas Alternatyvių degalų įstatymo projektas, numatysiantis valstybės išpareigojimą jūsų minimose srityse.
		3.1.2	2. "... užtikrinus galiojančio įstatymo nuostatas dėl biodegalų privalomo procento įmaišymo į degalus, faktiškai jau dabar galėtume pasiekti, jog išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų (toliau – ŠESD) kiekis sumažėtų 6 proc, o biodegalų dalis pasiektų 7 procentus. Šiuo metu biodegalų dalis sudaro vos 3,5-4 proc., o ŠESD – tik 3 proc. Toks sprendimas jau dabar užtikrintų realų, o ne deklaruojamą dvigubą pokytį. Jeigu artimiausiu metu nebus įgyvendinamos šios priemonės, tai akivaizdu, jog RED ir FQD tikslų iki 2020 m. niekaip nepasieksime. Ir tai turėtų būti pirmoje eilėje įtraukta prie artimiausių numatomų atlikti veiksmy. Paminėtina, kad tokie tikslai ir priemonės pilnai atitiktų ir Lietuvos ūkio interesus."	Neatsižvelgta	Atsižvelgiant į tai, kad NEKS planas numato planavimo laikotarpį 2021-2030 m., galiojančio įstatymo nuostatos nėra pakankamos užtikrinti didesnei atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo transporto sektoriuje sklaidai po 2021 m. Šiuo metu AEI įstatyme įtvirtintos nuostatos bus koreguojamos ir perkeliamos į naujai kuriamą Alternatyvių degalų įstatymą siekiant sustiprinti kryptis atsinaujinančių išteklių transporto sektoriuje plėtros atžvilgiu.
7.	Biojėgainių vystymo klasteris "Addeco", Pasiūlymai gauti 2019-12-04 d.	5.4	"1. Atkreipiame dėmesį, kad Lietuvos Respublikos nacionalinio energetikos ir klimato plano projekte atsinaujinančių išteklių dalies transporto sektoriuje didžiausias augimas yra numatomas tik po 2025 m. [...] Todėl siūlome visur tekste bei grafikuose numatyti siekį, kad biometano naudojimas plane minimus 81,5 tūkstančio tonų naftos ekvivalento turėtų pasiekti jau 2022 metais, o ne 2030 metais."	Iš dalies atsižvelgta	Kadangi biometano gamybos pajėgumai šiuo metu nėra ženklūs ir paramos mechanizmas dar nesukurtas, nėra pagrindo manyti, kad pastabos autorių pasiūlytas biometano kiekis galėtų būti pagamintas ir suvartotas transporto sektoriuje jau 2022 m. Kaip alternatyvą įtraukėme į Planą (3.1.2 skirsnys) papildomą alternatyvią priemonę, perorientuojančią biodujų jėgaines, šiuo metu gaminančias elektros energiją, į biometano dujų gamybą. Tam tikslui galėtų būti pasiūlyta atskira paramos schema biodujų valymo įrenginiams pastatyti.
		3.1.2	2. "... nesiūlydami mažinti transporto elektrifikacijos bei energijos transporto sektoriuje vartojimo mažinimo planų, vis dėlto siūlytume, vertinant biometano vartojimo transporto sektoriuje siekį 2030 metams, jį padidinti iki mažiausiai 137 tūkstančių tne 2030 metais, kaip siūloma Energetikos ministerijos užsakytoje ir UAB „Smart Continent LT“ 2019 metais atliktos studijos „Atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimo galimybių Lietuvos	Neatsižvelgta	Atsižvelgiant į neišvystytą biometano gamybos ir vartojimo infrastruktūros plėtros lygį bei į dar neparuoštas paramos priemones, siūlome ambiciją palikti pirminiame lygmenyje ir, įvertinus rinkos progresą bei taikomų paramos priemonių efektyvumą, esant poreikiui, padidinti ją kito NEKS atnaujinimo metu.

		transporto sektoriuje analizė ir galimų alternatyvaus transporto plėtros krypčių identifikavimas“ scenarijuje „Įvairiapusis skatinimas“ arba iki 160 tūkstančių tne 2030 metais (kaip numatyta tos pačios UAB „Smart Continent LT“ studijos „Ekonominio naudingumo“ bei „Vietinės gamybos skatinimo“ scenarijuje).“		
	3.1.1	4. Prie planuojamų politikos priemonių žemės ūkio sektoriuje iki 2030 m. siūlome įrašyti papildomą priemonę (A-P1), numatant išmokas ūkininkams, gyvulininkystės įmonėms už mėšlą ir srutas, tvarkomas, gaminant iš jų biodujas ir biometaną	Neatsižvelgta	Tvarią gamybą skatina subalansuota "morkos" ir "vytelės" skatinimo sistema, o LAEIK pasiūlyta priemonė "skirti papildomą paramą už pristatomą mėšlą", neatitinka minėtos sistemos principo. Reikalavimai ūkio subjektui neteršti aplinkos efektyviausiai įgyvendinami įvedus taršos mokestį (pagal principą "teršėjas moka"), kuris skatina ūkio subjektus veikti tvariais būdais, tai yra gyvulininkystės ūkius paskatins daugiau mėšlo perduoti biodujų gamintojui arba patiems diegti taršos mažinimo priemones. Biodujų gamintojas papildomai paskatintų ūkininkus pristatyti mėšlą įmonei, jeigu ūkininkai galėtų palankiomis sąlygomis įsigyti degazuotą kompostą laukų tręšimui. Siūlymas papildomai skirti viešuosius išteklius (išmokas) teršėjui, kad jis neterštų, yra neracionalus ir iškreipia sveikos logikos prasmę.
	3.1.2	5. "Siūlome patikslinti priemonę AEI16, numatančią subsidiją biometano gamintojams, padengiant suslėgtų gamtinių dujų ir suslėgtų biometano dujų kainos skirtumą, įvardijant tiksliai, kokiomis lėšomis turėtų būti finansuojamas tas skirtumas."	Iš dalies atsižvelgta	Siekiant neužkrauti papildomos naštos galutiniams dujų vartotojams, finansavimas iš dujų perdavimo kainos nenumatomas, planuojama skatinti per investicijas ir įpareigojimus dujų tiekėjams. Įvertinus gamtinių dujų vartojimo transporto sektoriuje prognozes, nuspręsta keisti AEI16 priemonę atitinkamai taikant įpareigojimus stotelių operatoriams patiekti nustatytą dujų iš atsinaujinančių energijos išteklių procentą bendrame transportui patiektų gamtinių dujų kiekyje.
	3.1.1	6. Prie planuojamų politikos priemonių AEI transporto sektoriuje iki 2030 m. siūlome įrašyti papildomą priemonę (AEI-P1) – numatant įpareigojimą degalų tiekėjams užtikrinti, kad jų parduodamuose degaluose nuo 2022 metų atsinaujinančių išteklių energetinė dalis turėtų siekti	Iš dalies atsižvelgta	Dėl kuro kokybės reikalavimų toks įpareigojimas būtų įmanomas tik tiekiant sintetinius biodegalus arba išskirtinai tik pažangiuosius biodegalus. Šiuo metu Lietuvoje nėra tokių biodegalų gamybos pajėgumų ar veikiančių paramos schemų jiems finansuoti, todėl nėra pagrindo manyti, kad kuro tiekėjai būtų pajėgus

		<p>mažiausiai 10,8%, vėliau palaipsniui ši įpareigojimą didinant kas metus iki 14% 2030 metais, suteikiant galimybę degalų tiekėjams ši įpareigojimą vykdyti, greta privalomo biodegalų maišymo, iš kitų energijos transporto sektoriuje tiekėjų, viršijančių aukščiau paminėtus įpareigojimus, įsigyjant pažymas apie biometano, turinčio kilmės garantijas, bei elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių išteklių, su tą įrodančiomis kilmės garantijomis, panaudojimą, parduodant atitinkamai biometaną ir elektros energiją iš atsinaujinančių išteklių transporto sektoriuje. "</p>		<p>įgyvendinti tokios apimties įpareigojimą jau 2022 m. NEKS numato paramos priemones tokių biodegalų gamybai, todėl kaip alternatyvi politikos priemonė yra numatytas laipsninis įpareigojimų didinimas kuro tiekėjams nuo 2022 m. Konkretus įpareigojimo intensyvumas šiuo metu dar yra svarstomas.</p>
	3.1.2	<p>7. Prie planuojamų politikos priemonių AEI transporto sektoriuje iki 2030 m. siūlome įrašyti papildomą priemonę (AEI-P2), numatant subsidijuoti dalį biometano gamybos įrenginių prijungimo prie gamtinių dujų tinklo ar virtualaus dujų tinklo naudojimo kaštų.</p>	Neatsižvelgta	<p>Biodujų gamybos prijungimo prie dujų tinklų nuolaida jau yra numatyta Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme, tačiau nuostata nėra veikianti. Šiuo metu yra svarstomas prijungimo prie dujų tinklų finansavimo poreikis ir intensyvumas, vertinamas tokios priemonės administravimo efektyvumas ir kaštai, priėmus sprendimą nuostata būtų atitinkamai koreguojama ir perkeliama į Alternatyvių degalų įstatymą.</p>
	3.1.2	<p>8. Prie planuojamų politikos priemonių AEI transporto sektoriuje iki 2030 m. siūlome įrašyti naują priemonę (AEI-P3), numatančią sušvelninti kokybinius reikalavimus biometanui, tiekiamam į dujotiekius, numatytus „Biodujų gamybos įrenginių konstrukcijų įrengimo ir eksploataavimo techninėse taisyklėse“ bei Energetikos ministro įsakyme „Dėl gamtinių dujų kokybės reikalavimų patvirtinimo“.</p>	Iš dalies atsižvelgta	<p>Šiuo metu gamtinių dujų kokybiniai parametrai yra sudėlioti taip, kad užtikrintų maksimalų saugumą ir gamtinių dujų išnaudojimo efektyvumą galutiniams jų vartotojams. Kokybinių reikalavimų pakeitimai gali sutrikdyti ekonominių operatorių, tiesiogiai priklausomų nuo gamtinių dujų tiekimo, veiklą, taip pat ir tarptautiniu mastu atliekamus dujų perdavimus. Nepaisant to, Energetikos ministerija inicijuos diskusiją su rinkos dalyviais dėl poreikio keisti gamtinių dujų kokybinius reikalavimus biometano dujų tiekimo kontekste ir atitinkamai įvertins pateiktus argumentus. Tam tikslui NEKS plane suformuojama alternatyvios politikos priemonė.</p>
		<p>"9. Siūlome prie planuojamų politikos priemonių transporto sektoriuje, pramonės ir pramonės procesų sektoriuje, AEI elektros sektoriuje, AEI transporto sektoriuje, AEI šilumos sektoriuje, žemės ūkio sektoriuje iki 2030 m. numatyti horizontalią priemonę – CO2 mokestį, taikomą visiems išskastinėms</p>	Iš dalies atsižvelgta	<p>Pasiūlyta priemonė įtraukta į alternatyvios politikos priemonių sąrašą, šalia Horizontalios klimato kaitos valdymo politikos priemonių. Mokesčių pertvarka įvedant CO2 mokestį reikalautų detalios analizės ir tuo tikslu Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija planuoja atlikti tyrimą.</p>

			<p>kilmės degalų transporto sektoriuje tiekėjams, iškastinio kuro energetikos sektoriuje tiekėjams, tiekiantiems iškastinės kilmės kurą šilumos, elektros, pramoninių procesų poreikiams įrenginiuose, nedalyvaujančiuose ATL prekybos sektoriuje, azoto trąšų tiekėjams. Mokestis turėtų būti nustatytas už šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas, kurias sąlygoja tiekėjų rinkoje parduoti degalai, kuras, azoto trąšos.</p> <p>[...] Alternatyva būtų – leidimų prekybos sistema, kai Valstybė aukcionuose parduotų leidimus išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas degalų, kuro (tiekiantiems kurą ATL prekybos sektoriuje nedalyvaujantiems įrenginiams), azoto trąšų tiekėjams, per metus aukcionuose parduodant kiekvienais metais vis mažėjantį leidimų kiekį."</p>		
		3.1.2	<p>"10. Planuojamoje politikos priemonėje AEI transporto sektoriuje iki 2030 m. AEI15 numatyta parama autobusams, pritaikytiems važiuoti biometano dujomis, įsigyti.</p> <p>Siūlome praplėsti šią priemonę arba įrašyti naują (AEI-P4) priemonę, kurioje būtų numatyta parama sunkiojo ir lengvojo krovinio transporto, pritaikyto važiuoti biometano dujomis ir naudojamo savivaldybių komunalinėse įmonėse ar valstybės įmonėse, įsigijimui."</p>	Iš dalies atsižvelgta	Priemonė papildyta. Papildomai įtrauktos komunalinių paslaugų transporto priemonės. Klausimus, susijusius su sunkiuoju kroviniu transportu, sprendžia Susisiekimo ministerijos siūlomos priemonės.
8.	Deivis Bluzevičius, Pasiūlymai gauti elektroniniu paštu 2019-11-28 d.		<p>"Reikėtų įtraukti orų švelninimą panaudojant įrenginius, pastatus, infrastruktūrą, ekonomiką į Nacionalinį energetikos ir klimato srities veiksmų planą. Tam reikia sukurti naują mokslo šaką, kuri į viską mūsų planetoje žiūrėtų kaip į bangas, srautus, sukurius t.y. atsiranda ir nutyla. [...] siūlau įtraukti tokios mokslo šakos sukūrimą ir pasaulio orų švelninimą panaudojant Lietuvos respublikos visuomeninius pastatus ir infrastruktūrą, Vieningą gaminių, pakuočių ir atliekų informacinę sistemą, išmaniąją mokesčių administravimo sistemą ir kitas valstybės veiklos stebėjimo ir valdymo informacines sistemas, pasinaudojant Lietuvos respublikos</p>	Neatsižvelgta	Naujos mokslo šakos sukūrimas nėra NEKS plano uždavinys.

			bendruoju planu kaip srautų stebėjimo ir valdymo įrankiu, į Nacionalinį energetikos ir klimato srities veiksmų planą."		
9.	Dovilė Meiliauskaitė, Pasiūlymai gauti elektroniniu paštu 2019-12-04 d.		2. 74 psl.: "intensyviai plėtoti ekologiškų augalininkystės ir gyvulininkystės produktų gamybą" siūlau keisti į "intensyviai plėtoti ekologiškų augalininkystės, žuvininkystės ir gyvulininkystės produktų gamybą; taip pat, 100 psl. priemonė "Ekologinio ūkininkavimo plėtra" turėtų apimti žuvininkystės sektorių	Iš dalies atsižvelgta	74 psl., pateikta kitų strateginių dokumentų apžvalga ir informacija pateikta juose. 100 psl. esanti priemonė praplėsta įtraukiant ir akvakultūras.
		3.1.1	3.74 psl.: "Šia programa taip pat skatinamas tvarus ūkininkavimas (25 000 ha), ekologinio ūkininkavimo vystymas (110 000 ha), sėjomaina, racionalus mineralinių trąšų naudojimas ir jų pakeitimas organinėmis trąšomis." siūlau įtraukti numatomus plotus tvariai žuvininkystei ir ekologiniams žuvų ūkiams	Neatsižvelgta	NEKS yra aprašytos priemonės, skirtos mažinti ŠESD kiekius. 2006 TKKK metodikoje žemės ūkio sektoriui nėra pateikta ŠESD emisijų apskaičiavimo metodų iš žuvininkystės kategorijos, todėl šie aspektai į priemones neįtraukti.
10.	FPP Consulting, viešoji įstaiga, 2019-12-04 d. raštas Nr. FPP-19-52		1. Bendros pastabos: Stinga priemonių, skirtų prisitaikymui prie kintančio klimato. Kyla klausimų, kaip buvo sumodeliuotos prognozės, nes tokia informacija nėra pavišinta. Ateičiai rekomenduojame kartu su veiksmų planu skelbti skaičiavimus ir jų pagrindimus. Neabejotinai būtų naudinga naudotis ir kitų ES šalių bei projektų modeliavimo rezultatais. Atkreipiame dėmesį, jog vykdant dokumento peržiūrą reikėtų koreguoti dokumento išdėstymą, nes pagal dabartinį turinį net nėra aišku, kur aprašomi atskiri sektoriai; minima tik energetika, nors planas apima ne tik energetiką ir pan.	Neatsižvelgta	Prisitaikymo prie klimato kaitos priemonės parengtos pagal atskirus sektorius atsižvelgiant į atliktus jautrumo klimato kaitai vertinimus ir EK rekomendacija. Visi skaičiavimai ir modeliavimai atlikti pagal TKKK 2006 m. rekomendacijas, kurias naudoja visos šalys, pagrindiniai kintamieji pateikti tekste lentelėse ir prieduose. Dokumento išdėstymas yra pagal Energetikos sąjungos valdymo reglamente nurodytus reikalavimus.
		3.1.1	4. Rekomenduojame peržiūrėti skaičiavimus, nes sunkiai tikėtina, kad šalies miškai iš anglų užrakinančių ekosistemų pavirs į ŠESD emisijų šaltinius.	Iš dalies atsižvelgta	Skaičiavimai atliekami pagal Jungtinių Tautų Bendrosios Klimato kaitos Konferencijos (toliau - JTBBBB) šalių sprendimu Nr. 24/CP.19 visuotinai priimtą, Tarpvyriausybines klimato kaitos komisijos parengtą, metodiką (angl. 2006 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories, Volume 4 Agriculture,

					Forestry and Other Land Use), skirtą žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės sektoriui. Pažymėtina, kad nacionalinė ŠESD apskaitos ataskaita kasmet peržiūrima JTBKKK sekretoriato įgaliotų peržiūros ekspertų, kurie teikia pastabas dėl apskaitos atitikimo metodikai. Pagal gautas pastabas Nacionalinė ŠESD apskaitos ataskaita kasmet tobulinama ir tikslinama. Prognozių rengimo prielaidos paaiškintos Valstybinės miškų tarnybos atsakyme į pastabas dėl Nacionalinio energetikos ir klimato srities veiksmų plano. Šiuo metu, atsižvelgiant į naujausią turimą informaciją apie miškuose sukauptą ir priaugantį tūrį (bendrą Lietuvos miškų tūrį ir tūrio prieaugį) bei pastaruoju metu stebimą miško naudojimo mažėjimą brandžiuose medynuose (nepaisant didėjančių šių medynų plotų), koreguojami prognozuoti medžių prieaugio ir miško naudojimo apimčių rodikliai. Atsižvelgiant į tikslinamus rodiklius numatomas atnaujinti ir prognozuojamas Lietuvos miškuose absorbuojamas ŠESD kiekis. Atnaujintos išmetamo ir absorbuojamo ŠESD kiekio prognozės pateiktos patikslintame NEKS plane.
		3.1.1	5. Atkreipiame dėmesį, jog Plane iškeltas uždavinio rodiklis – kasmet įveisti po 8000 ha naujo miško (įskaitant ir savaimę miškų apaugusius žemės plotus), yra faktiškai neįgyvendinamas atsižvelgiant į tai, jog paprastai kasmet įveisiama tik apie 4000 ha miško. Sprendimas – tankinimas.	Neatsižvelgta	Padidinti miškų plotą kasmet po 8000 ha yra labai ambicingas tikslas, tačiau įgyvendinamas, jei taikyti kompleksines priemones ir suderinti tarpusavyje žemės ūkio ir miškų politiką: 1) nenaikinti, o išsaugoti kaip mišką savaimę medžiais apaugančius plotus (tam NEKS numatoma priemonė); 2) maksimaliai panaudoti ES paramos galimybes skatinant miškų įveisimą privačioje žemėje; 3) panaikinti apribojimą leisti veisti miškus derlingesnėje žemėje; 4) perduoti Valstybinių miškų urėdijai daugiau laisvo fondo žemės. Pažymime, kad miškų plotų plėtra šiuo metu ir ateityje bus vykdoma atsižvelgiant į aplinkosauginius ir kitus aspektus, o miškininkystės veikla vykdoma vadovaujantis tvaraus miškų ūkio principais, todėl, manome, kad išsakyti nuogastavimai dėl miškų plotų plėtos ar veiklos suintensyvavimo neigiamos įtakos biologinei įvairovei ir buveinių būklei yra nepagrįsti. Atkreipiame dėmesį, kad

					didesniam anglies kaupimui medynuose jų auginimo metu yra numatomos priemonės, kuriomis siekiama produktyvesnių medynų formavimo (medynų pertvarkymas, jaunuolynų ugdymas ir t.t.
11.	Gyvas Miškas, Asociacija, 2019-12-04 d. raštas, be numerio	3.1.1	1. Anglis dirvožemyje. (...) anglies saugojimas dirvoje yra labiausiai užmiršta tema klimato kaitos klausimu ir į tai turėtų būti atkreiptas žymiai didesnis dėmesys. Tai problema ne tik miškų temoje, bet ir Lietuvos ūkiniuose dirvožemiuose, kuriuose netaikoma jokia rimta apsauga nuo anglies praradimo.	Neatsižvelgta	Neabejotina, kad dirvožemyje yra sukauptos reikšmingos organinės anglies sandaujos. Tačiau, kaip rašoma ir Nacionalinėje ŠESD apskaitos ataskaitoje, kasmetinis dirvožemio organinės anglies sandaujų pokytis (sandaujų didėjimas arba mažėjimas) nėra apskaitomas, kadangi trūksta duomenų apie šių sandaujų pokyčius Lietuvoje. Lietuvos miškuose atlikti tyrimai rodo (visoje Europoje vykdyto „BioSoil“ projekto dalis), kad anglies sandaujos mineraliniuose Lietuvos miškų dirvožemiuose nekinta ar kinta neženkliai. Tad, nors miškų dirvožemiuose yra sukauptas neabejotinai reikšmingas anglies kiekis, anglies kaupimasis dirvožemyje yra labai ilgai trunkantis procesas, kurio pokyčius sudėtinga užfiksuoti per trumpą laiką.
			2. Senstantis miškas. Klaidingas teiginys, kad senstantis miškas visados sugers mažiau CO ₂ , negu jaunas.	Neatsižvelgta	Valstybinė miškų tarnyba, atlikdama ŠESD emisijų/absorbcijos vertinimą medžių biomasėje, remiasi Nacionalinės miškų inventorizacijos metu surinktais realiais medynų tūrio pokyčio duomenimis ir 2006 m. Tarpvyriausybės klimato kaitos komisijos parengta metodika ŠESD apskaitai. Nacionalinėje ŠESD apskaitos ataskaitoje pateikiami ŠESD absorbcijos medynų biomasėje duomenys yra Lietuvoje vykdomų matavimų rezultatas.
			3. Kita rimta problema CO ₂ konservavimui produkcijoje yra pagaminto produkto tarnavimo laikas.	Neatsižvelgta	Valstybinė miškų tarnyba, atlikdama ŠESD emisijų/absorbcijos vertinimą nukirsto medžio produktuose (angl. Harvested wood products), remiasi Tarpvyriausybės klimato kaitos komisijos 2006 m. parengtomis ir visuotinai patvirtintomis (Jungtinių Tautų Bendrosios Klimato kaitos Konferencijos šalių sprendimu Nr. 24/CP.19) ŠESD apskaitos gairėmis ir jose numatytomis pusėjimo trukmėmis skirtingiems medienos produktams - skaičiavimams taikomos vidutinės metodikoje pateiktos medienos produktų tarnavimo laiko vertės.

			<p>4. ŠESD kaupimą didinti mažinant iškertamo miško plotus.</p>	<p>Neatsižvelgta</p>	<p>Senstantis miškas kasmet paauga vis mažiau (vis mažiau naujai absorbuoja ir CO₂ iš atmosferos), kol galiausiai bendras medyno prieaugis susilygina su atkritimu ir medynas daugiau tūrio nedidina, o kartu ir kasmet daugiau nebe kaupia CO₂ – tai gamtinė jo branda. Tokiame amžiuje medynas savo tūryje yra absorbavęs daugiausia anglies, tačiau kasmetinis anglies san kaupų pokytis arba kitaip iš atmosferos absorbuojamo CO₂ kiekis tampa lygus 0. Toks medynas, anglies kaupimo požiūriu, arba ir toliau išlieka tam tikroje neutralioje pusiausvyroje – nei papildomai kaupia, nei emituoja (jei buvo suformuotas įvairiarūšis ir įvairiamžis), arba įvyksta natūrali jo kaita (sukcesija), kai seni medžiai miršta, o jų vietoje atsiranda jaunų medžių karta. Dėl sename miške vykstančių žuvusių medžių puvimo procesų ir nedidelio jaunų medžių priauginamo tūrio bendros anglies san kaupos medyne sumažėja ir anglies pokytis tampa neigiamas – į atmosferą išsiskiria CO₂ emisijos. Taigi jaunuolynui augant CO₂ kaupimas, kaip ir medžių metinis prieaugis, didėja, kulminaciją pasiekdamas 20-60 metų amžiuje, priklausomai nuo medžių rūšies</p>
			<p>5.Siūlymai: - Į klimato ir energetikos planą, vadovaujantis nurodytais išsamiais tyrimais, įtraukti pilną CO₂ absorbuojimo skaičiavimą visoje miško ekosistemoje, ne tik medienoje. - Saugomose teritorijose atsisakyti plynų kirtimų, ūkiniuose miškuose mažinti jų plotus ir kirtimų normas. - Senuose miškuose - draustiniuose ir rezervatuose atsisakyti perteklinio tvarkymo, palikti nustatytą kiekį negyvos medienos, užtikrinti jų teisinį apsaugos statusą. - Plėsti įvairiarūšių, natūralių miškų plotus, įveisiant juos nederlinguose, ne miško paskirties žemėse pakeičiant jų paskirtį. Esamuose miškuose išlaikyti rūšinę įvairovę, tuo pačiu mažinant ūkininkavimo intensyvumą.</p>	<p>Neatsižvelgta</p>	<p>ŠESD emisijų ir absorbcijos apskaita vykdoma ne tik medienoje, kategorijas, privalomas įtraukti į apskaitą numato visuotinai priimta (Jungtinių Tautų Bendrosios Klimato kaitos Konferencijos šalių sprendimu Nr. 24/CP.19) Tarpyvyriausybinių klimato kaitos komisijos parengta metodika, skirta ŽNŽNKM sektoriui (angl. 2006 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories, Volume 4 Agriculture, Forestry and Other Land Use). ŠESD absorbuojimo ir emisijų apskaitos sistema detalai aprašyta Nacionalinėje ŠESD apskaitos ataskaitoje. Kiti klausimai nėra NEKS turinio dalis.</p>

			<ul style="list-style-type: none"> - Į planą įtraukti ekosisteminių paslaugų vertinimo sudarymą ir juo vadovautis planuojant miškų ūkinę veiklą. - Į planą įtraukti senų miškų ir medžių išsaugojimą, kurie kauptų CO2 savo biomasėje ir veiktų kaip papildoma priemonė papildomai sugerti CO2. 		
		6. Prašymai:	<ul style="list-style-type: none"> - Atsakyti, kodėl rengiant planą nėra įtraukiami išsamūs mokslinių tyrimų duomenys, nurodantys visos miško ekosistemos, kaip bendro organizmo, gebėjimą sukaupti vis daugiau anglies stabilioje formoje. - Atsakyti, kodėl apskaičiuojant CO2 kaupimą nėra nurodomas jo kaupiamas procentas dirvožemyje ir nėra numatyti dirvožemio apsaugos tikslai ir būdai vykdant miško ūkinę veiklą. - Pateikti pilną CO2 absorbavimo skaičiavimą visoje miško ekosistemoje, ne tik medienoje, įtraukiant visą CO2 ir medžio gyvavimo ciklą. - Plano rengėjus pateikti pilną klimato ir energetikos plano strateginį pasekmių aplinkai vertinimą 	Iš dalies atsižvelgta	ŠESD emisijų ir absorbcijos prognozės parengtos remiantis visuotinai priimta (Jungtinių Tautų Bendrosios Klimato kaitos Konferencijos šalių sprendimu Nr. 24/CP.19) Tarpyvyriausybės klimato kaitos komisijos parengta metodika, skirta ŽNŽNKM sektoriui (angl. 2006 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories, Volume 4 Agriculture, Forestry and Other Land Use), kurioje numatytos bendrosios apskaitos taisyklės. Remiantis šia metodika ir ateityje bus apskaitomas ŠESD emisijų/absorbcijos kiekis ŽNŽNKM sektoriuje, pagal kurį bus atsiskaitoma dėl įsipareigojimų vykdymo. Kiti klausimai nėra NEKS turinio dalis.
		7. Reikalavimai:	<ul style="list-style-type: none"> - Nacionaliniame klimato kaitos ir strategijos veiksmų plane įtraukti esamo miško nekirstų plotų didinimą (t.y. kirtimo normų mažinimą) kaip priemonę kovai su ŠESD dujomis. - Panaikinti klaidingą ir nepagrįstą nuostatą teigiančią, jog senstantys miškai iš ŠESD dujų absorbcijos pereis į ŠESD dujų emisijas 	Iš dalies atsižvelgta	ŠESD emisijų ir absorbcijos prognozės parengtos remiantis visuotinai priimta (Jungtinių Tautų Bendrosios Klimato kaitos Konferencijos šalių sprendimu Nr. 24/CP.19) Tarpyvyriausybės klimato kaitos komisijos parengta metodika, skirta ŽNŽNKM sektoriui (angl. 2006 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories, Volume 4 Agriculture, Forestry and Other Land Use), kurioje numatytos bendrosios apskaitos taisyklės. Šiuo metu, atsižvelgiant į naujausią turimą informaciją apie miškuose sukauptą ir priaugantį tūrį (bendrą Lietuvos miškų tūrį ir tūrio priaugį) bei pastaruju metu stebimą miško naudojimo mažėjimą brandžiuose medynuose (nepaisant didėjančių šių medynų plotų), koreguojami prognozuoti medžių priaugio ir miško naudojimo apimčių rodikliai. Atsižvelgiant į tikslinamus rodiklius numatomas atnaujinti ir prognozuojamas Lietuvos miškuose absorbuojamas ŠESD kiekis. Atnaujintos išmetamo ir

					absorbuojamo ŠESD kiekio prognozės pateiktos patikslintame NEKS plane. jame yra įtrauktos priemonės skirtos darniam miškų valdymui ir mažinančios ŠESD kiekį.
12.	Ignitis, AB Pasiūlymai gauti elektroniniu paštu 2019-12-06 d.	3.1.2	<p>1. „Numatoma, kad gaminančio vartotojo schema, suteikiant teisę pagamintą ir savo reikmėms ir ūkio poreikiams nesuvaldomą elektros energiją „kaupiti“ elektros tinkluose, bus tęsiama iki 2040 m. balandžio 1 d.“ (Projekto 121 psl.)</p> <p>Saulės elektrinės tarnavimo laikas 25 metai. Šiuo metu tik pradedamas skatinimas ir tokių elektrinių statyba. Tad 2020 m. pastačius tokią elektrinę ir nusipirkus jos dalį, gaminantis vartotojas nebegalės naudotis savo nutolusia elektrine po 2040 m. Jei valstybė skatina tokių gaminančių vartotojų atsiradimą, reikėtų, kad ir visa gaminančių vartotojų veiklos schema būtų užtikrinama bent 25 m. po finansavimo rėmimo pabaigos.</p> <p>Patikslinti Projektą: „Numatoma, kad gaminančio vartotojo schema, suteikiant teisę pagamintą ir savo reikmėms ir ūkio poreikiams nesuvaldomą elektros energiją „kaupiti“ elektros tinkluose, bus tęsiama iki 2040 m. balandžio 1 d. ne mažiau 25 metus nuo paskutinio iš valstybės gauto gaminančių vartotojų finansavimo laikotarpio pabaigos.“</p>	Neatsižvelgta	Toks gaminančių vartotojų schemas taikymo laikotarpis "kaupiant" elektros energiją tinkluose, yra įtvirtintas Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20(1) str. 13 d.
		3.3	<p>5. „<...> 4. Duomenų mainų platformą (angl. „Data Hub“), kuri leistų klientams, tiekėjams, tinklo operatoriams ir kitiems rinkos dalyviams lengvai keistis duomenimis (suvaldomais, sutarčių galiojimo terminais ir pan.)“ (Projekto 141 p.)</p> <p>Siūlytina praplėsti patikslinimą skliaustuose.</p> <p>Patikslinti Projektą: „<...>4. Duomenų mainų platformą (angl. „Data Hub“), kuri leistų klientams, tiekėjams, tinklo operatoriams ir kitiems rinkos dalyviams lengvai keistis duomenimis (suvaldomais, sutarčių galiojimo terminais ir pan. prieiga prie istorinių</p>	Neatsižvelgta	Manome, kad siūlymas nekeičia duomenų mainų platformos aprašymo esmės. Atsižvelgiant į tai, pavyzdžiai palikti.

		duomenų, tiekėjo keitimas, sutarčių informacijos valdymas, suvartojimo duomenys ir t.t.)		
	3.3	<p>6. „Dujų skirstymo tinklams – investuojama į pažangios dujų skirstymo tinklų sistemos kūrimą. Finansuojami dujų skirstymo tinklų sužiedinimo ir valdomų sklendžių įrengimo projektai. Taip sukuriama pažangiojo tinklo technologijos, siekiant užtikrinti gamtinių dujų skirstymo patikimumą, išplėsti valdymo galimybes. Planuojama remti išmaniosios gamtinių dujų apskaitos įdiegimo projektus, gerinant vartotojų galimybę kontroliuoti dujų suvartojimą, pagerinant sistemos valdymo galimybes“ (Projekto 146 psl.).</p> <p>Pažymime, kad ilgalaikiuose skirstomojo tinklo operatoriaus investicijų planuose nėra numatyta investicijų į valdomų sklendžių įrengimo projektus. Kadangi gamtinių dujų išmani apskaita bus diegiama tik esant teigiamiems kaštų naudos analizės rezultatams, o preliminarūs rezultatai šiuo metu yra neigiami, siūloma patikslinti teiginį, nurodant atitinkamą išlygą.</p> <p>Patikslinti Projektą:</p> <p>„Dujų skirstymo tinklams – investuojama į pažangios dujų skirstymo tinklų sistemos kūrimą. Finansuojami dujų skirstymo tinklų sužiedinimo ir valdomų sklendžių įrengimo katodinės saugos įrenginių stebėsenos bei valdymo projektai. Taip sukuriama pažangiojo tinklo technologijos, siekiant užtikrinti gamtinių dujų skirstymo patikimumą, išplėsti valdymo galimybes. Planuojama remti išmaniosios gamtinių dujų apskaitos įdiegimo projektus (jeigu tokie projektai būtų vykdomi esant teigiamiems kaštų naudos analizės rezultatams), gerinant vartotojų galimybę kontroliuoti dujų suvartojimą, pagerinant sistemos valdymo galimybes.“</p>	Neatsižvelgta	Manome, kad kaštų ir naudos analizės rezultatų teigiamo rezultato sąlyga nėra strateginio dokumento (šiuo atveju NEKS plano) apimties klausimas. Kadangi energetikos veikla reguliuojama, visi projektai ir jiems skirtos investicijos turi būti tvirtinami reguliatoriaus - Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos, kurios vienas iš kriterijų projektui pritarti - teigiami kaštų ir naudos analizės rezultatai. Ministerija taip pat laikosi nuomonės, kad atsiperkantys ir pridėtinę vertę kuriantys projektai turi būti vykdomi. Jei projektą bus nuspręsta nutraukti dėl neigiamų kaštų naudos analizės rezultatų, kai NEKS planas bus koreguojamas, projektas bus išbrauktas.
	3.4	8. „ERK14. Integruoti nuotolinės šilumos, geriamojo ir (ar) karšto vandens apskaitos duomenų nuskaitymo sistemą į išmaniųjų elektros energijos ir gamtinių	Neatsižvelgta	Priemonėje numatoma atlikti integraciją tik tuo atveju, jei bus teigiami kaštų ir naudos analizės rezultatai.

		<p>dujų apskaitos prietaisų sistemas (esant teigiamiems kaštų ir naudos analizės rezultatams)“ (Projekto 154 psl.)</p> <p>Energetikos ministerija šiuo metu vykdo projektą „Energijos suvartojimo reguliavimo prietaisų šilumos vartotojams ir išmanios apskaitos prietaisų dujų, elektros, šilumos, karšto ir geriamojo vandens vartotojams diegimas“, kuris 2017 m. balandžio 29 d. buvo patvirtintas Vyriausybės pasitarimo protokolu Nr. 15 „Dėl Vyriausybės prioritetinių darbų 2018 – 2020 metais“.</p> <p>Vienas iš šio projekto darbų yra šiuo metu Energetikos ministerijos užsakymu UAB Civitta atliekama „Komunalinių paslaugų vartojimo apskaitos prietaisų modernizavimo sąnaudų-naudos vertinimo“ studija.</p> <p>2019 m. gegužės 30 d. ši studija buvo pristatyta ESO, VERT ir kitiems suinteresuotiems asmenims. Visi studijoje nagrinėti scenarijai buvo <u>neigiami</u>. Todėl siūloma šios priemonės atsisakyti.</p> <p>ESO išmaniųjų skaitiklių techninėse sąlygose bus numatyta, kad IT sistemą būtų galima vystyti ir kitiems sektoriams, tačiau tokia galimybė būtų vertinama tik atsakius į visus atvirus klausimus dėl tokio projekto finansavimo, poreikio ir esant teigiamiems kaštų ir naudos analizės rezultatams.</p> <p>Siūlytina atsisakyti priemonės.</p>		
	3.4	<p>10. „ERK22. „Sukurti ir įdiegti elektros energijos vartotojų duomenų mainų su elektros energijos tiekėjais standartą, modifikuojant esamas informacinių technologijų sistemas / Sukurtas ir įdiegtas elektros energijos vartotojų duomenų mainų su elektros energijos tiekėjais standartas / 2014-2023 m.“ (Projekto 155 psl.)</p> <p>Siūlytina keisti formuluotę, atsižvelgiant į Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos įgyvendinimo priemonių plano priemones. Patikslinti Projektą:</p>	Iš dalies atsižvelgta	Laikotarpis, kaip ir pageidauta pasiūlyme, sutrumpintas nuo 2023 iki 2020 m. Palikta galiojančiame NENS priemonių plane nurodyta rezultato formuluotė.

		<p>„ERK22.1 Sukurti ir įdiegti elektros energijos vartotojų duomenų mainų su elektros energijos tiekėjais standartą, modifikuojant esamas informacinių technologijų sistemas.</p> <p>Sukurtas ir įdiegtas elektros energijos vartotojų duomenų mainų su elektros energijos tiekėjais standartas, modifikuojant esamas informacinių technologijų sistemas.</p> <p>2014-2023 m. 2020 m.“</p>		
		<p>11. Projekto 155 psl. siūlytina papildyti ERK 22 priemonę, atsižvelgiant į Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos įgyvendinimo priemonių plano priemones (žr. 7 komentarą).</p> <p>Patikslinti Projektą:</p> <p>„ERK22.2 Sukurti bendrą duomenų kaupimo ir apsieitimo platformą (Data Hub).</p> <p>Sukurta bendra duomenų kaupimo ir apsieitimo platforma (Data Hub).</p> <p>2023 m.“</p>	Iš dalies atsižvelgta	Priemonės aprašymas patikslintas.
	3.4	<p>14. „ERK30. Didinti Lietuvos mažmeninės elektros rinkos patrauklumą ES veikiančioms elektros tiekėjams (išskyrus nesaugiose branduolinėse elektrinėse gaminamą elektrą tiekiantiems tiekėjams) Sudaryti standartizuotą ir trumpą procesą naujam tiekėjui pradėti mažmeninės elektros energijos tiekimo veiklą, supaprastinti elektros energijos tiekimo sąlygas namų ūkių vartotojams“ (Projekto 157 psl.)</p> <p>Pažymime, jog priemonės turinys nėra išplėtotas, todėl priemonė tikslintina, nurodant, kokios priemonės leis trumpinti procesą naujam tiekėjui, ar tai bus licencijos išdavimas ar paprastesni rinkos procesai. Siūlytina išgryninti priemones.</p> <p>Patikslinti Projekto nuostatą.</p>	Neatsižvelgta	Pastaba vertintina kaip perteklinė ir nepagrįsta. ERK30 numato sudaryti standartizuotą ir trumpą procesą naujam tiekėjui pradėti mažmeninės elektros energijos tiekimo veiklą, supaprastinti elektros energijos tiekimo sąlygas namų ūkių vartotojams.
	3.4	<p>15. „ERK31. Skatinti konkurencingą energijos kainų formavimąsi.</p> <p>Sudarytos sąlygos vartotojams rinktis dinaminį kainų sutartis. Vartotojai įgalinti reaguoti į kainų</p>	Neatsižvelgta	Klientus įgalins rinktis dinaminį kainų sutartis priemonių visuma: dereguliacija, išmanioji apskaita, "demand side response" paslaugos.

		<p>signalus realiu laiku ir valdyti savo energijos suvartojimą“ (Projekto 157 psl.) Pažymime, jog priemonės turinys nėra išplėtotas, todėl priemonė tikslintina, nurodant, kokios priemonės įgalins klientus rinktis dinamių kainų sutartis; ar tai bus dereguliavimas; ar tai bus bendros sutarties/sąskaitos modelis; ar tai bus išmaniųjų apskaitų projektas; ar visų priemonių visuma. Šiuo metu klientai turi teorines galimybes rinktis tokią kainodarą. Patikslinti Projekto nuostatą.</p>		
	2.4	<p>19. „ERK28. Kruonio hidroakumuliacinės elektrinės (KHAE) 5 bloko statybų projekto įgyvendinimas. KHAE plėtra įrengiant 225 MW hidroagregatą (110-225 MW galia siurblio režimu ir 55-225MW generatoriaus režimu). 2020-2025 m. <...>“ (157 psl.) Šiuo metu AB „Ignitis gamyba“ atlieka projekto technologinę studiją, kurios metu vertinamos įvairios galimos projekto technologinės alternatyvos. Hidroagregato lankstumas ir veiklos diapazonas priklausytų nuo konkrečios pasirinktos alternatyvos, kuri generuotų didžiausią socioekonominę naudą. Atsižvelgiant į tai, siūlytina atsakyti hidroagregato veiklos diapazono įvardinimo, kol nėra galutinai apsispręsta dėl tinkamiausio technologinio sprendinio. Taip pat sprendimas dėl projekto įgyvendinimo bus priimtas tik atlikus projekto socioekonominį vertinimą bei nustatčius, jog projekto sukuriama nauda atsveria projekto kaštus. Patikslinti Projektą: „ERK28. Kruonio hidroakumuliacinės elektrinės (KHAE) 5 bloko statybų projekto įgyvendinimas (esant teigiamiems kaštų ir naudos analizės rezultatams) KHAE plėtra įrengiant 225 MW hidroagregatą (110-225 MW galia siurblio režimu ir 55-225MW generatoriaus režimu)</p>	Neatsižvelgta	<p>Manome, kad kaštų ir naudos analizės rezultatų teigiamo rezultato sąlyga nėra strateginio dokumento (šiuo atveju NEKS plano) apimties klausimas. Kadangi energetikos veikla reguliuojama, visi projektai ir jiems skirtos investicijos turi būti tvirtinami regulatoriaus - Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos, kurios vienas iš kriterijų projektui pritarti - teigiami kaštų ir naudos analizės rezultatai. Ministerija taip pat laikosi nuomonės, kad atsiperkantys ir pridėtinę vertę kuriantys projektai turi būti vykdomi. Jei projektą bus nuspręsta nutraukti dėl neigiamų kaštų ir naudos analizės rezultatų, kai NEKS planas bus koreguojamas, projektas bus išbrauktas.</p>

			2020-2025 m. <...>“		
13.	Kanapių augintojų, perdirbėjų ir verslo inovatorių asociacija „Kapvia“, 2019-12-04 d. raštas Nr. 19/12/04-1	3.1.1	1. Siūlymas įtraukti pluoštines kanapes į NECP: Jei pripažintume šiame rašte išdėstytus argumentus dėl pluoštinių kanapių indėlio į CO2 emisijos mažinimą, tai būtų galima drąsiai teigti, jog pakaktų pluoštinėmis kanapėmis užsėti 14-15 proc. Lietuvos ž.ū. naudmenų ir tada pavyktų absorbuoti šalies agrarinio sektoriaus CO2 emisijos (6 mln. tonų) visas išlakas.	Iš dalies atsižvelgta	Šiuo metu pluoštinių kanapių indėlis prie ŠESD emisijų mažinimo ir absorbcijos didinimo ŽMŽNKM sektoriuje neapskaitomas, remiantis visuotinai priimta (Jungtinių Tautų Bendrosios Klimato kaitos Konferencijos šalių sprendimu Nr. 24/CP.19) Tarpyvyriausybės klimato kaitos komisijos parengta metodika, skirta ŽMŽNKM sektoriui (angl. 2006 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories, Volume 4 Agriculture, Forestry and Other Land Use). Šioje metodikoje numatyta, kad vienmečių žemės ūkio augalų biomasėje per metus sukauptas CO2 kiekis prilyginamas 0, t.y. biomasėje absorbuotas CO2 išmetamas atgal į atmosferą per metus. Norint apskaičiuoti kanapių ŠESD užrakinamą CO2 reikalinga atlikti mokslinius tyrimus, nusistatyti nacionalinius rodiklius, vykdyti tikslią produktų apskaitą kur naudojamas kanapių puoštas, bei įvertinti jų tarnavimo laiką. Tai bus įgyvendinamas per L17 priemonę.
14.	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos asociacija, Pasiūlymai gauti 2019-12-04 d. raštu, be numerio	2.1.1	1. Siūlome sumažinti CO2 ir kitų šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimų mažinimo ambicijas transporto ir pramonės sektoriuose, pavyzdžiui nuosaikiau vertinant priemonių skatinančių energetinį efektyvumą bei mažesnę naudojamą transportu efektą, tačiau ženkliai padidinti CO2 ir kitų šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimų mažinimo tikslus decentralizuotos šilumos gamybos sektoriuje – siekiant (2.1.2.6. lentelė) visiškai iki 2025 metų atsisakyti anglies vartojimo decentralizuotai šilumos gamybai, tolygiai iki 2030 metų visiškai atsisakyti naftos produktų vartojimo decentralizuotai šilumos gamybai ir tolygiai iki 2030 metų mažiausiai 50% sumažinti gamtinių dujų vartojimo poreikį decentralizuotai šilumos gamybai.	Iš dalies atsižvelgta	Kvotos buvo paskirstytos pasitelkiant konsultantų pagalbą, kurie atliko išsamią sektorių analizę ir atsižvelgiant į sektoriaus savybes. Transporto, pramonės ir žemės ūkio sektoriuje sumažinti po 9 proc., tuo tarpu šilumos sektoriuje 15 proc., o atliekų - 40 proc. Plane numatyta priemonių, kurios transporto išmetimus sumažintų 8,1 proc., o likę trūkstami sutaupymai būtų padengti kitais sektoriais, kaip šilumos.
		2.1.1	2. Prie planuojamų politikos priemonių transporto sektoriuje, pramonės ir pramonės procesų sektoriuje, AEI elektros sektoriuje, AEI transporto sektoriuje,	Iš dalies atsižvelgta	Priemonė NEKS pateikiama, kaip alternatyvi horizontalioji priemonė.

		<p>AEI šilumos sektoriuje, žemės ūkio sektoriuje iki 2030 m., numatyti horizontalią priemonę – CO2 mokestį, taikomą visiems iškastinės kilmės degalų transporto sektoriuje tiekėjams, iškastinio kuro energetikos sektoriuje tiekėjams, tiekiantiems iškastinės kilmės kurą šilumos, elektros, pramoninių procesų poreikiams įrenginiuose, nedalyvaujančiuose ATL prekybos sektoriuje, azoto trąšų tiekėjams.</p> <p>Alternatyva būtų – leidimų prekybos sistema, kai Valstybė aukcionuose pardavinėtų leidimus išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas degalų, kuro (tiekiantiems kurą ATL prekybos sektoriuje nedalyvaujantiems įrenginiams), azoto trąšų tiekėjams per metus aukcionuose parduodant kiekvienais metais vis mažėjantį leidimų kiekį.</p>		
	3.1.2	<p>3. Prie planuojamų politikos priemonių AEI šilumos sektoriuje iki 2030 m. , siūlome numatyti centralizuoto šilumos tiekimo plėtros skaitinius tikslus, prijungiant naujus esamus decentralizuotu būdu besišildančius vartotojus, o taip pat naujus iki 2030 metų numatomus pastatyti pastatus, padidinant centralizuotų šilumos tinklų šildomą pastatų plotą mažiausiai 10 procentų iki 2030 metų, taip pat – prijungiant mažiausiai 5% decentralizuotai besišildančių pastatų prie centralizuoto šilumos tiekimo sistemų.</p> <p>Konkrečiai siūlome numatyti lankstesnės kainodaros taikymą, prijungiant naujus CŠT vartotojus, išplečiant „konkurencinio“ šilumos vartotojo sąvokos taikymą taip pat ir vartotojams, kuriems šiuo metu „konkurencinio vartotojo“ apibrėžimas negali būti pritaikytas. Suteikiant šilumos tiekėjui galimybę teikti lankstesnius pasiūlymus „konkurenciniams“ šilumos vartotojams, sukuriant galimybę jiems tiekti šilumą abiem pusėms priimtinais sąlygomis. Taip pat siūlome plane paminėti ateityje taikytinas subsidijas individualiai besišildančių pastatų prijungimui prie centralizuoto šilumos tiekimo</p>	Iš dalies atsižvelgta	<p>NEKS numatyta atlikti decentralizuoto sektoriaus aprūpinimo šiluma esamos situacijos ir perspektyvinės raidos įvertinimą ir sukurti palankią reguliacinę aplinką, kad individualiai šildomi namų ūkiai (būstai) palaipsniui pereitų prie netaršių ir mažo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio technologijų arba prisijungtų prie CŠT sistemos. Ši analizė leis apsispręsti dėl skaitinių CŠT plėtros rodiklių 2030 metams.</p> <p>Naujų vartotojų prijungimo prie CŠT kainodara yra šilumos tiekimo įmonių ir VERT reguliavimo sritis. NEKS numatyta didinti naujų šilumos vartotojų prijungimo prie CŠT sistemos skaičių, įtvirtinti terminą, per kurį šilumos ūkio specialiuosiuose planuose numatytose CŠT teritorijose šilumos vartotojui pateikus prašymą, esant teigiamam ekonominiam įvertinimui, šilumos tiekėjas prijungia šilumos vartotoją prie CŠT. CŠT plėtrai nėra numatyta subsidijų, ši plėtra turi būti paremta kaštų naudos ir naudos analize tam, kad nebūtų sukuriama perteklinė infrastruktūra ir CŠT pajėgumai. Papildytas ERK10 rodiklio aprašymas numatant skatinamojo reguliavimo tobulinimą, įgalinantį šilumos tiekimo įmones kaupti CŠT plėtrai reikalingas lėšas.</p>

			sistemų. Taip pat numatyti galimybę šilumos tiekimo licencijas turintiems šilumos tiekėjams įsigyti šilumą iš šilumos gamintojų, prijungtų prie kitų šilumos tiekėjų šilumos tinklų, kompensuojant šilumos perdavimo kaštus, numatant taip galimybę šilumos tiekimo licencijas teritorijose, kuriose šiuo metu šiluma centralizuotu šilumos tiekimo būdu nėra tiekama, skirstyti konkurso būdu. Tai yra – suteikiant galimybę centralizuoto šilumos tiekimo plėtrą vykdyti ne būtinai vienam šilumos tiekėjui viename mieste ir taip galimai pritraukiant privačių lėšų į centralizuoto šilumos tiekimo plėtrą.		
	3.1.2	4. Prie planuojamų politikos priemonių AEI šilumos sektoriuje iki 2030 m. , siūlome nuo 2025 metų riboti naujai pastatytų pastatų prijungimą prie gamtinių dujų tinklų ar galimybę juos individualiai šildyti kitu iškastiniu kuru, kaip tai yra numatoma daryti Jungtinėje Karalystėje, Nyderlanduose ir kai kuriuose JAV valstijose. Tai leistų greičiau plėtoti vietinę energijos gamybą, naudojant atsinaujinančius išteklius, taip pat – greičiau plėtoti centralizuotą šilumos tiekimo būdą. Ir leistų išvengti perteklinių investicijų į gamtinių dujų skirstymo infrastruktūrą, kuri, priešingu atveju, liktų nebenaudojama, Lietuvai visiškai atsisakius iškastinio kuro vartojimo ateityje.	Iš dalies atsižvelgta	Atsižvelgiant į pateiktą pasiūlymą, prie alternatyvios politikos priemonių (3.1.2 dalyje) numatyta priemonė dėl naujai statomų (projektuojamų) pastatų, esančių CŠT tinklo teritorijose, prijungimo prie gamtinių dujų tinklų ir galimybių šildytis kitu iškastiniu kuru ribojimo.	
	3.1.2	5. Prie planuojamų politikos priemonių AEI šilumos sektoriuje iki 2030 m. , siūlome numatyti papildomą priemonę - skatinti individualių gyvenamųjų pastatų, daugiabučių ir visuomeninių pastatų, neprijungtų prie centrinio šildymo sistemų, apsirūpinimą elektra ir šiluma, naudojant atsinaujinančių išteklių energijos šaltinius. Ši priemonė, suteikiant subsidiją iš Klimato kaitos programos pavyzdžiui saulės elektrinės bei jos pagaminamą elektros energiją naudosiančio šilumos siurblio įrengimui arba modernaus granulinio biokuro katilo įrengimui vietoje šilumos gamybos, deginant iškastinį kurą, leistų sparčiau mažinti CO2 emisijas decentralizuotos šilumos gamybos sektoriuje. Lietuvoje yra apie 17 000 daugiabučių	Iš dalies atsižvelgta	Tokia priemonė jau yra "ERK10. Didinti naujų šilumos vartotojų prijungimo prie CŠT sistemos skaičių".	

		<p>namų, kurie nėra prijungti prie CŠT ir kurie šildomi pačiais neefektyviausiais ir taršiausias būdais: anglimi, dujomis ir kt. Būtent tokių namų energetikos perėjimas prie AIE sistemų duotų didžiausią ŠESD sumažinimo efektą. Taip pat siūlome įvesti priemonę, kuria būtų suteikiama ženkli (iki 100%) parama nepasiturintiems gyventojams įsigyti AIE įrenginius, leidžiančius sumažinti išlaidas elektrai iki trijų ir šilumai – iki penkių kartų. šiuo metu nepasiturintiems gyventojams, jaučiantiems energetikos nepriteklių, parama teikiama finansine forma. Tačiau žymiai efektyvesnis būdas būtų tuos pačius pinigus panaudoti decentralizuotų AIE įrenginių įsigijimui. Tuo būdu būtų ženkliai sumažintos gyventojų išlaidos tiek elektrai, tiek ir šilumai. Tokių būdu per 5-6 metus išlaidos įrenginiams būtų padengtos, ir po to valstybė nebeturėtų išlaidų gyventojų energijos nepriteklių kompensavimui. Iš kitos pusės tai turėtų palankią įtaką ir šalies ūkiui, nes didelė dalis AIE įrenginių ir motavimo priemonių gaminami Lietuvoje.</p>		
	3.1.2	<p>6. Siūlome visur LIETUVOS RESPUBLIKOS NACIONALINIO ENERGETIKOS IR KLIMATO SRITIES VEIKSMŲ PLANO tekste bei grafikuose numatyti siekį, kad biometano naudojimas plane minimus 81,5 tūkstančius tonų naftos ekvivalento turėtų pasiekti jau 2022 metais, o ne 2030 metais.</p>	<p>Iš dalies atsižvelgta</p>	<p>Kadangi biometano gamybos pajėgumai šiuo metu nėra ženklūs ir paramos mechanizmas dar nesukurtas, nėra pagrindo manyti, kad pastabos autorių pasiūlytas biometano kiekis galėtų būti pagamintas ir suvartotas transporto sektoriuje jau 2022 m. Kaip alternatyvą įtraukėme į Planą (3.1.2 skirsnyje) papildomą alternatyvią priemonę perorientuojančią biodujų jėgaines, šiuo metu gaminančias elektros energiją, į biometano dujų gamybą. Tam tikslui galėtų būti pasiūlyta atskira paramos schema biodujų valymo įrenginių pastatymui.</p>
	3.1.2	<p>7. Siūlytume, vertinant, biometano vartojimo transporto sektoriuje siekį 2030 metams, jį padidinti iki mažiausiai 113 tūkstančių tne 2027 metais, kaip vertinama 2019 metų spalio –lapkričio mėnesiais Martyno Nagevičiaus atliktoje Biojėgainių vystymo klasterio užsakytoje studijoje „Biometano plėtra</p>	<p>Neatsižvelgta</p>	<p>Atsižvelgiant į neišvystytą biometano gamybos ir vartojimo infrastruktūros plėtros lygį bei į dar neparuoštas paramos priemones siūlome ambiciją palikti pirminiame lygmenyje ir įvertinus rinkos progresą bei taikomų paramos priemonių efektyvumą, esant poreikiui, padidinti ją kito NEKS atnaujinimo metu.</p>

			Lietuvos transporto sektoriuje iki 2030 metų“ ir iki 137 tūkstančių tne 2030 metais, kaip siūloma Energetikos ministerijos užsakytoje ir UAB Smart Continent LT 2019 metais atliktos studijos „Atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimo galimybių Lietuvos transporto sektoriuje analizė ir galimų alternatyvaus transporto plėtros krypčių identifikavimas“ scenarijuje „Įvairiapusis skatinimas“ arba iki 160 tūkst. tne. 2030 metais (kaip numatyta tos pačios UAB Smart Continent studijos „Ekonominio naudingumo“ bei „Vietinės gamybos skatinimo“ scenarijuje).		
	3.1.2	8. Siūlome atsisakyti LIETUVOS RESPUBLIKOS NACIONALINIO ENERGETIKOS IR KLIMATO SRITIES VEIKSMŲ PLANO projekte naudojamo aprašymo apie biometano gamybos skatinimą, rašant tik apie biometaną pagamintą, iš „žemės ūkio ir kitų ne komunalinių atliekų“, išbraukiant tekste žodžius „iš žemės ūkio ir kitų ne komunalinių atliekų“. Numatyti, kad bus skatinama ir plėtojama taip pat ir vartojimas bei gamyba biometano, kurį galima būtų pagaminti iš komunalinių atliekų (pavyzdžiui surenkant biodujas sąvartynuose ar mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiuose), taip pat gaminant biometaną iš žolės siloso bei kukurūzų žaliosios masės, kurie galėtų būti maišomi su mėšlu ir srutomis, didinant biometano išeią. Tokiu būdu būtų labai padidinami galimi panaudoti biometano gamybos ištekliai, įtraukiant į juos ir tuos išteklius, kurie nepatektų į biometano, pagaminto „iš žemės ūkio ir kitų ne komunalinių atliekų“ apibrėžiamas apimtis.	Iš dalies atsižvelgta	Šiuo metu gamtinių dujų kokybiniai parametrai yra sudėlioti taip, kad užtikrintų maksimalų saugumą ir gamtinių dujų išnaudojimo efektyvumą galutiniams jų vartotojams. Kokybinių reikalavimų pakeitimai gali sutrikdyti ekonominių operatorių, tiesiogiai priklausomų nuo gamtinių dujų tiekimo, veiklą, taip pat ir tarptautiniu mastu atliekamus dujų perdavimus. Nepaisant to, Energetikos ministerija inicijuos diskusiją su rinkos dalyviais dėl poreikio keisti gamtinių dujų kokybinius reikalavimus biometano dujų tiekimo kontekste ir atitinkamai įvertins pateiktus argumentus. Tam tikslui NEKS plane suformuojama alternatyvios politikos priemonė.	
	3.1.1	9. Prie planuojamų politikos priemonių žemės ūkio sektoriuje iki 2030 m. siūlome įrašyti papildomą priemonę (A-P1), numatant išmokas ūkininkams, gyvulininkystės įmonėms už mėšlą ir srutas, tvarkomas, gaminant iš jų biodujas ir biometaną	Neatsižvelgta	Tvarią gamybą skatina subalansuota "morkos" ir "vytelės" skatinimo sistema, o LAEIK pasiūlyta priemonė "skirti papildomą paramą už pristatomą mėšlą", neatliepia į minėtos sistemos principą. Valstybė, išskėlusi reikalavimą ūkio subjektui neteršti aplinkos, o tai efektyviausiai pasiekama įvedus taršos mokestį (teršėjas moka) paskatintų ūkio subjektus veikti tvariais būdais, tai	

					yra gyvulininkystės ūkį paskatintų įrengti didesnes mėšlides, neteršti gruntinių vandenių bei oro ir daugiau mėšlo perduoti biodujų gamintojui. Biodujų gamintojas papildomai paskatintų ūkininkus pristatyti mėšlą įmonei, jeigu ūkininkai galėtų palankiomis sąlygomis išgyti degazuotą kompostą laukų tręšimui. Siūlymas papildomai skirti viešuosius išteklius (išmokas) teršėjui, kad jis neterštų, yra neracionalus ir iškreipia sveikos logikos prasmę.
	3.1.2	10. Siūlome patikslinti priemonę AEI16, numatančią subsidiją biometano gamintojams, padengiant suslėgtų gamtinių dujų ir suslėgtų biometano dujų kainos skirtumą, įvardijant tiksliai kokiomis lėšomis turėtų būti finansuojamas tas skirtumas.	Neatsižvelgta		Siekiant neužkrauti papildomos naštos galutiniams dujų vartotojams. finansavimas iš dujų perdavimo kainos nenumatomas, planuojama skatinti per investicijas ir įpareigojimus dujų tiekėjams. Įvertinus gamtinių dujų vartojimo transporto sektoriuje prognozes. nuspręsta keisti AEI16 priemonę atitinkamai taikant įpareigojimus stotelių operatoriams patiekti nustatytą dujų iš atsinaujinančių energijos išteklių procentą bendrame transportui patiektų gamtinių dujų kiekyje.
	3.1.1, 3.1.2	11. Prie planuojamų politikos priemonių AEI transporto sektoriuje iki 2030 m. siūlome įrašyti papildomą priemonę– numatant įpareigojimą degalų tiekėjams užtikrinti, kad jų parduodamuose degaluose nuo 2022 metų atsinaujinančių išteklių energetinė dalis turėtų siekti mažiausiai 10,8%, vėliau palaipsniui šį įpareigojimą didinant kas metus iki 14% 2030 metais.	Iš dalies atsižvelgta		Dėl kuro kokybės reikalavimų toks įpareigojimas būtų įmanomas tik tiekiant sintetinius biodegalus arba išskirtinai tik pažangiuosius biodegalus. Šiuo metu Lietuvoje nėra tokių biodegalų gamybos pajėgumų ar veikiančių paramos schemų jiems finansuoti, todėl nėra pagrindo manyti, kad kuro tiekėjai būtų pajėgus įgyvendinti tokios apimties įpareigojimą jau 2022 m. NEKS numato paramos priemones tokių biodegalų gamybai, todėl kaip alternatyvi politikos priemonė yra numatytas laipsninis įpareigojimų didinimas kuro tiekėjams nuo 2022 m. Konkretus įpareigojimo intensyvumas šiuo metu dar yra svarstomas.
	3.1.1, 3.1.2	12. Prie planuojamų politikos priemonių AEI transporto sektoriuje iki 2030 m., siūlome įrašyti papildomą priemonę, numatant subsidijuoti dalį gamtinių dujų tinklo prijungimo prie biometano gamybos įrenginių kaštų. Numatant tam lėšas ir įrašant subsidijos šaltinį – ES paramos lėšas, Klimato kaitos programos lėšas, gamtinių dujų tiekimo papildomą dedamąją prie gamtinių dujų perdavimo kainos.	Neatsižvelgta		Biodujų gamybos prijungimo prie dujų tinklų nuolaida jau yra numatyta Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme, tačiau nuostata nėra veikianti. Šiuo metu yra svarstomas prijungimo prie dujų tinklų finansavimo poreikis ir intensyvumas, vertinamas tokios priemonės administravimo efektyvumas ir kaštai, priėmus sprendimą nuostata būtų atitinkamai koreguojama ir perkeliama į Alternatyvių degalų įstatymą.

	3.1.1, 3.1.2	13. Prie planuojamų politikos priemonių AEI transporto sektoriuje iki 2030 m. siūlome įrašyti naują priemonę numatančią (atsižvelgiant į kitų ES valstybių praktiką) sušvelninti kokybinius reikalavimus biometanui, tiekiamam į dujotiekius, numatytus „Biodujų gamybos įrenginių konstrukcijų įrengimo ir eksploatavimo techninėse taisyklėse“ bei Energetikos ministro įsakyme „Dėl gamtinių dujų kokybės reikalavimų patvirtinimo“.	Iš dalies atsižvelgta	Šiuo metu gamtinių dujų kokybiniai parametrai yra sudėlioti taip, kad užtikrintų maksimalų saugumą ir gamtinių dujų išnaudojimo efektyvumą galutiniams jų vartotojams. Kokybinių reikalavimų pakeitimai gali sutrikdyti ekonominių operatorių, tiesiogiai priklausomų nuo gamtinių dujų tiekimo, veiklą, taip pat ir tarptautiniu mastu atliekamus dujų perdavimus. Nepaisant to, Energetikos ministerija inicijuos diskusiją su rinkos dalyviais dėl poreikio keisti gamtinių dujų kokybinius reikalavimus biometano dujų tiekimo kontekste ir atitinkamai įvertins pateiktus argumentus. Tam tikslui NEKS plane suformuojama alternatyvios politikos priemonė.
	3.1.1, 3.1.2	14. Prie planuojamų politikos priemonių AEI transporto sektoriuje iki 2030 m. siūlome įrašyti papildomą priemonę – numatyti privalomą biodegalų į Lietuvoje parduodamus degalus maišymą visus metus.	Neatsižvelgta	Šiuo metu yra svarstomas alternatyvus metodas, kuomet biodegalų įmaišymo įpareigojimas yra taikomas ir vertinamas ne pagal įmaišytą kiekį litrais, tačiau pagal įmaišytų biodegalų energetinę vertę visoje parduotų mineralinių degalų energetinėje vertėje. Toks metodas būtų įtvirtintas šiuo metu rengiamame Alternatyvių degalų įstatyme.
	3.1.1, 3.1.2	15. Siūlome ženkliai sumažinti siekį pakeisti Lietuvoje vartojamus naftos degalus transporto sektoriuje kitu iškastiniu ištekliumi – gamtinėmis dujomis, numatant, kad gamtinių dujų dalis transporto sektoriaus energijos suvartojime neviršytų 5%.	Neatsižvelgta	Gamtinių dujų vartojimo didėjimas transporto sektoriuje yra laikomas kaip alternatyva pereinant prie nulinių emisijų transporto sektoriaus. Gamtines dujas naudojantis transportas yra efektyvesnis ir į orą išmeta mažiau teršalų. Gamtinių dujų infrastruktūros transporto sektoriuje plėtra atitinkamai sudaro sąlygas inkorporuoti biometano dujas, kurios per visą naudojimosi ciklą sumažina ŠESD išmetimus iki 90 %, lyginant su skystuoju iškastiniu kuru.
	3.1.2	16. Siūlome įvertinti vėjo ir saulės elektrinių gamybos plėtrą valstybės nesubsidijuojamose vėjo ir saulės elektrinėse, įvertinant, kad kito dešimtmečio pabaigoje vėjo ir saulės elektrinių gamybos savikaina tikėtina bus ženkliai mažesnė, nei yra dabar. Tuo pačiu prie planuojamų politikos priemonių AEI elektros sektoriuje iki 2030 m. siūlome įrašyti papildomą priemonę – sudaryti palankias sąlygas nesubsidijuojamos elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos ir vartojimo plėtrai,	Iš dalies atsižvelgta	Priemonė įtraukta prie alternatyvių politikos priemonių 3.1.2 skirsnyje, kuriame aprašomos planuojamos elektros energijos priemonės.

			numatant tokios elektros atleidimą nuo VIAP ir kitų mokesčių bei sudarant viešą registrą įmonių, savo veikloje vartojančių elektrą, pagamintą tik iš atsinaujinančių išteklių, siekiant reklamuoti visuomenėje įmones, mažinančias savo veiklos anglies pėdsaką.		
		3.1.1	18. Atkreipiame dėmesį, kad plano projekte nėra iki galo aišku – į kokį sektorių – ES ATL prekybos sektorių ar sektorių, nepatenkantį į ES ATL prekybą, yra įtraukiami CO2 išmetimai, atsirandantys deginant nebiodegraduojančią atliekų dalį atliekų deginimo jėgainėse Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje. Siūloma nauja priemonė degintinų atliekų kiekio mažinimas, įgyvendinant žiedinės ekonomikos tikslus mažinti susidarančių atliekų kiekį ir didinant dalį perdirbamų ir antrą kartą panaudojamų atliekų dalį.	Neatsižvelgta	Nustatyti kuriam sektoriui bus priskiriama CO2 išmetimai, atsirandantys deginant nebiodegraduojančią atliekų dalį atliekų deginimo jėgainėse Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje nėra NEKS tikslas. Žiedinės ekonomikos skatinimui yra skirtos priemonės atliekų sektoriuje ir P10 priemonė.
		3.2	19. Siūlytume arba sumažinti planuojamą energijos vartojimo efektyvumo didėjimo vertinimą, arba numatyti tą efektą, įvertinant energijos vartojimo sumažinimus lyginant su potencialiu greitu energijos poreikių augimu, tų priemonių neįgyvendinant (o ne lyginant su esamu energijos poreikiu ar energijos poreikiu, vertinamu pagal EPP scenarijų), taip pat konkrečiau apibrėžiant priemones ir šioms priemonėms numatomą finansavimą ar numatomą mokesstinę politiką, didinant energijos kainas bei motyvaciją investuoti į efektyvesnę energijos vartojimą.	Iš dalies atsižvelgta	Komisijos metodologija reikalauja, kad EED priemonių poveikis būtų vertinamas pagal EPP scenarijų, kuris apima ne tik esamą politiką ir priemones, bet ir išorės veiksnius. Energijos vartojimo augimas turi būti pagrįstas konkrečiomis prielaidomis. Į NEKS planą įtrauktos šiuo metu jau galiojančios energijos efektyvumo didinimo priemonės, kurios parengtos vadovaujantis Efektyvumo direktyvos reikalavimais. NEKS pateikti suminiai sutaupytos energijos kiekiai su daugikliu. EE5 priemonė kasmet turėtų sutaupyti apie 100 GWh arba 0,1 % nuo esamo suvartojimo. EE6 - 0,1%, EE4-0,27%.
15.	Lietuvos energetikos institutas, Pasiūlymai gauti elektroniniu paštu 2019-11-22 d.	3.1.2	Reikalingas didesnis dėmesys geoterminiai energijai.	Iš dalies atsižvelgta	Plane pateikta EE7 priemonė, pagal kurią asmenims, siekiantiems atnaujinti senus šilumos gamybos įrenginius, teikiama parama skiriama ir šilumos siurbliams įsigyti. Siekiant aiškumo, pakoreguota EE7 priemonė.
		3.1.2	Geriau kompensacijos, kurios yra skiriamos įprastiniam šildymui kietuoju biokuru, būtų skiriamos geoterminiam šildymui įsirengti ir	Neatsižvelgta	Plane pateikta EE7 priemonė, pagal kurią asmenims, siekiantiems atnaujinti senus šilumos gamybos įrenginius, teikiama parama skiriama ir šilumos

			naudotis. Tai iš dalies šiuo metu vykdo APVA (Aplinkos projektų valdymo agentūra), tačiau didelė dalis žmonių nėra pakankamai informuoti apie šią veiklą bei yra netinkamoje finansinėje padėtyje įsirengti kitoki šildymo būdą nei šildymas kietuoju biokuru, kuris didina ŠESD.		siurbliams įsigyti. Siekiant aiškumo, pakoreguota EE7 priemonė.
16.	Lietuvos miško ir žemės savininkų asociacija, 2019-12-03 d. raštas Nr. 72	4.2	1. Kyla pagrįstų abejonių dėl miškų indėlio absorbuojant ŠESD emisijas įvertinimo metodikos tikslumo ir tinkamumo Lietuvos sąlygomis.	Neatsižvelgta	ŠESD emisijų ir absorbcijos prognozės parengtos remiantis visuotinai priimta (Jungtinių Tautų Bendrosios Klimato kaitos Konferencijos šalių sprendimu Nr. 24/CP.19) Tarpvvyriausybinės klimato kaitos komisijos parengta metodika, skirta ŽNŽNKM sektoriui (angl. 2006 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories, Volume 4 Agriculture, Forestry and Other Land Use), kurioje numatytos bendrosios apskaitos taisyklės. Remiantis šia metodika ir ateityje bus apskaitomas ŠESD emisijų/absorbcijos kiekis ŽNŽNKM sektoriuje, pagal kurį bus atsiskaitoma dėl įsipareigojimų vykdymo.
		2.1	2. Nekeičiant sąlygų ir nenumatant konkrečių skatinimo priemonių privačių žemių bei miškų savininkams, per mažai realistiškas yra išsikeltas siekis iki 2030 m. padidinti šalies miškingumą mažiausiai iki 35 proc. (šiuo metu yra 33,4 proc.)	Neatsižvelgta	Miškingumo didinimui iki 35 proc. numatomas siekis padidinti miškų plotą kasmet po 8000 ha yra labai ambicingas tikslas, ir suprantama, kad negali būti įgyvendintas be papildomų priemonių. Būtent todėl tikslui pasiekti ir bus reikalingos kompleksinės priemonės ir suderinimas tarpusavyje žemės ūkio ir miškų politikų: 1) nenaikinti, o išsaugoti kaip mišką savaime medžiais apaugančius plotus (tam NEKS numatoma priemonė); 2) maksimaliai panaudoti ES paramos galimybes skatinant miškų įveisimą privačioje žemėje; 3) panaikinti apribojimą leisti veisti miškus derlingesnėje žemėje; 4) perduoti Valstybinių miškų urėdijai daugiau laisvo fondo žemės.
		3.1.1	4. Kelia didelių abejonių, kad be aiškaus mokslinio pagrindimo užsimota dar gausiau riboti miškų išteklių naudojimą. Nes nėra pagrįstų įrodymų, kad tai prisidės tiek didinant miškų indėlį absorbuojant ŠESD emisijas, tiek prie bioįvairovės miškuose	Neatsižvelgta	NEKS plane nenumatomos priemonės, kurios ribotų miško išteklių naudojimą.

			išsaugojimo, tiek prie miškų stabilumo, atsparumo ir prisitaikymo prie klimato kaitos didinimo.		
17.	Lietuvos nepriklausomų šilumos gamintojų asociacija, 2019-12-04 d. raštas, be numerio	2.1.1	1. Numatyti labai skirtingi ŠESD tikslai sektoriams, lyginant su 2016-2018 m. išmetimus su 2030 m. tikslais. Tai sukelia didesnius kaštus nei būtų galima optimaliai išdėliojant prioritetus. (Daugiau sumažinti ŠESD šilumos sektoriuje ir mažiau transporto / pramonės).	Neatsižvelgta	Kvotos buvo paskirstytos pasitelkiant konsultantų pagalbą, kurie atliko išsamią sektorių analizę ir atsižvelgiant į sektoriaus savybes. Transporto, pramonės ir žemės ūkio sektoriuje sumažinti po 9 proc., tuo tarpu šilumos sektoriuje 15 proc., o atliekų - 40 proc. Plane numatyta priemonių, kurios transporto išmetimus sumažintų 8,1 proc., o likę trūkstami sutaupymai būtų padengti kitais sektoriais, kaip šilumos.
		2.1.2	2. Visiškai atsisakyti anglies vartojimo decentralizuotai šilumos gamybai ir tolygiai iki 2030 m. bent 50 proc. sumažinti gamtinių dujų poreikį.	Iš dalies atsižvelgta	Atsižvelgiant į pateiktą pasiūlymą, prie alternatyvios politikos priemonių (3.1.2 dalyje) numatytos priemonės: - "Nuo 2022 m. CŠT tinklų teritorijose riboti naujai statomų (projektuojamų) pastatų prijungimą prie gamtinių dujų tinklų ir galimybes šildyti kitu iškastiniu kuru, atitinkamai iki 2021 m. pradžios pakoreguojant LR šilumos ūkio įstatymą." -"Ekonominėmis ir teisinėmis priemonėmis palaipsniui riboti ir siekti visiškai eliminuoti anglies ir naftos produktų vartojimą šilumos sektoriuje iki 2030 m.
		3.1.1	"3. Siūlome prie planuojamų politikos priemonių transporto sektoriuje, pramonės ir pramonės procesų sektoriuje, AEI elektros sektoriuje, AEI transporto sektoriuje, AEI šilumos sektoriuje, žemės ūkio sektoriuje iki 2030 m. numatyti horizontalią priemonę – CO2 mokestį, taikomą visiems iškastinės kilmės degalų transporto sektoriuje tiekėjams, iškastinio kuro energetikos sektoriuje tiekėjams, tiekiantiems iškastinės kilmės kurą šilumos, elektros, pramoninių procesų poreikiams įrenginiuose, nedalyvaujančiuose ATL prekybos sektoriuje, azoto trąšų tiekėjams. Mokestis turėtų būti nustatytas už šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas, kurias sąlygoja tiekėjų rinkoje parduoti degalai, kuras, azoto trąšos. [...] Alternatyva būtų – leidimų prekybos sistema, kai Valstybė aukcionuose pardavinėtų leidimus išmesti	Iš dalies atsižvelgta	Pasiūlyta priemonė įtraukta į alternatyvios politikos priemonių sąrašą prie Horizontalios klimato kaitos valdymo politikos priemonių. Mokesčių pertvarka įvedant CO2 mokestį reikalautų detalios analizės ir tuo tikslu Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija planuoja atlikti studiją.

		šiltnamio efektą sukeliančias dujas degalų, kuro (tiekiantiems kurą ATL prekybos sektoriuje nedalyvaujantiems įrenginiams), azoto trąšų tiekėjams, per metus aukcionuose parduodant kiekvienais metais vis mažėjantį leidimų kiekį."		
	2.1.2	4. Prie planuojamų politikos priemonių AEI šilumos sektoriuje iki 2030 m., siūlome numatyti centralizuoto šilumos tiekimo plėtros skaitinius tikslus, prijungiant naujus esamus decentralizuotu būdu besišildančius vartotojus, o taip pat naujus iki 2030 metų numatomus pastatyti pastatus, padidinant centralizuotų šilumos tinklų šildomą pastatų plotą mažiausiai 10 procentų iki 2030 metų, taip pat – prijungiant mažiausiai 5% decentralizuotai besišildančių pastatų prie centralizuoto šilumos tiekimo sistemų.	Iš dalies atsižvelgta	NEKS numatyta atlikti decentralizuoto sektoriaus aprūpinimo šiluma esamos situacijos ir perspektyvinės raidos įvertinimą ir sukurti palankią reguliacinę aplinką, kad individualiai šildomi namų ūkiai (būstai) palaipsniui pereitų prie netaršių ir mažo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio technologijų arba prisijungtų prie CŠT sistemos. Ši analizė leis apsispręsti dėl skaitinių CŠT plėtros rodiklių 2030 metams.
	3.1.3	5. Konkrečiai siūlome numatyti lankstesnės kainodaros taikymą, prijungiant naujus CŠT vartotojus, išplečiant „konkurencinio“ šilumos vartotojo sąvokos taikymą taip pat ir vartotojams, kuriems šiuo metu „konkurencinio vartotojo“ apibrėžimas negali būti pritaikytas.	Neatsižvelgta	Naujų vartotojų prijungimo prie CŠT kainodara yra šilumos tiekimo įmonių ir VERT reguliavimo sritis. NEKS numatyta didinti naujų šilumos vartotojų prijungimo prie CŠT sistemos skaičių, įtvirtinti terminą, per kurį šilumos ūkio specialiuosiuose planuose numatytose CŠT teritorijose šilumos vartotojui pateikus prašymą, esant teigiamam ekonominiam įvertinimui, šilumos tiekėjas prijungia šilumos vartotoją prie CŠT. Papildytas ERK10 rodiklio aprašymas, numatant skatinamojo reguliavimo tobulinimą, įgalinantį šilumos tiekimo įmones kaupti CŠT plėtrai reikalingas lėšas.
	3.1.3	6. Taip pat siūlome plane paminėti ateityje taikytinas subsidijas individualiai besišildančių pastatų prijungimui prie centralizuoto šilumos tiekimo sistemų. Taip pat numatyti galimybę šilumos tiekimo licencijas turintiems šilumos tiekėjams įsigyti šilumą iš šilumos gamintojų, prijungtų prie kitų šilumos tiekėjų šilumos tinklų, kompensuojant šilumos perdavimo kaštus, numatant taip galimybę šilumos tiekimo licencijas teritorijose, kuriose šiuo metu šiluma centralizuotu šilumos tiekimo būdu nėra tiekama, skirstyti konkurso būdu.	Neatsižvelgta	CŠT plėtrai nėra numatyta subsidijų, ši plėtra turi būti paremta kaštų naudos ir naudos analize tam, kad nebūtų sukuriama perteklinė infrastruktūra ir CŠT pajėgumai. Papildytas ERK10 rodiklio aprašymas numatant skatinamojo reguliavimo tobulinimą, įgalinantį šilumos tiekimo įmones kaupti CŠT plėtrai reikalingas lėšas.

		3.1.3	7. Prie planuojamų politikos priemonių AEI šilumos sektoriuje iki 2030 m., siūlome nuo 2025 metų riboti naujai pastatytų pastatų prijungimą prie gamtinių dujų tinklų ar galimybę juos individualiai šildyti kitu iškastiniu kuru, kaip tai yra numatoma daryti Jungtinėje Karalystėje, Nyderlanduose ir kai kuriuose JAV valstijose.	Iš dalies atsižvelgta	Atsižvelgiant į viešosios konsultacijos pastabas, į Planą įtraukta papildoma alternatyvi priemonė (3.1.2 skirsnio šilumos dalyje), pagal kurią prisijungimas prie gamtinių dujų CŠT teritorijose bus ribojamas jau nuo 2021 m..
18.	Lietuvos pramonininkų konfederacija, 2019-12-04 d. raštas Nr. S.293		1. Didžioji dalis priemonių nesuplanuotos pamečiui, o apima visą 10 metų laikotarpį. Prašome konkretizuoti priemonių įgyvendinimo laikotarpį.	Neatsižvelgta	Plane pateikiamas kiekvienos priemonės poveikis nacionalinių tikslų pasiekimui ir preliminarus finansavimo poreikio vertinimas visai priemonių grupei. Konkrečios pateiktos planuojamos ir alternatyvios politikos priemonės ir joms reikalingas finansavimo poreikis pamečiui bei finansavimo šaltiniai bus tikslinami, įtraukiant jas į sektorių plėtros programas arba kitus strateginio planavimo dokumentus ir/ arba teisės aktus, pagal kaštų ir naudos analizę pasirenkant efektyviausią priemonių rinkinį ir jų įgyvendinimo būdus, kurie užtikrins 2021 - 2030 m. energetikos ir klimato kaitos valdymo politikos tikslų ir rodiklių pasiekiamumą.
		3.1.1	2. Kai kurios priemonės yra nekonkrečios arba tiesiog atkartoja strategijos uždavinius ar tikslus. Pvz. priemonės P6, T5, K2, K3, K4 ir pan. Prašome nurodyti konkrečias priemones, kurios numatomos uždaviniams įgyvendinti.	Neatsižvelgta	Priemonių aprašymai pateikiami po lentelėmis. Dar detalesni priemonių aprašymai bus pateikiami sektorių plėtros programose ar planuose.
		3.1.1	3. Atkreiptinas dėmesys, kad NEKSP nepilnai atspindi atnaujintoje Klimato kaitos valdymo strategijoje iškeltus uždavinius pramonės sektoriuje. Pvz., Strategija numato skatinti žiedinės ekonomikos principų įgyvendinimą pramonėje, tačiau plane priemonių šiam uždaviniui įgyvendinti nenumatoma.	Iš dalies atsižvelgta	Europos komisija 2020 m. ruošiasi išleisti norminį dokumentą, kuriame bus nurodoma žiedinės ekonomikos principų įgyvendinimo teisėkūros pagrindai. Tuo pačiu EIMIN ruošia perėjimo prie žiedinės ekonomikos kelrodžio projektą, kurio rezultatus planuojama turėti 2021 m. Kuomet bus patvirtinti šie dokumentai, bus rengiamos konkrečios priemonės žiedinės ekonomikos principų įgyvendinimui. Tuomet NEKS priemonės bus

				atnaujintos. Šiuo metu pagrindinės priemonės sietinos su žiedinės ekonomikos principais yra P8 ir P11.
3.1.1	4. Daugumoje priemonių (pvz., pramonės sektoriuje) antrame stulpelyje nėra nurodytų apimčių ar rezultatų skaitine išraiška, t. y. kokia fizine apimtimi, kokių finansavimo dydžių priemonės bus įgyvendinamos. CO2 efektas turi būti parodytas paskutiniame stulpelyje.	Neatsižvelgta	Planuojamų ir / arba alternatyvių politikos priemonių įgyvendinimas bus tvirtinamas 2020 m. ir vėliau, perkeliant jas į sektorių plėtros programas arba kitus strateginio planavimo dokumentus ir/ arba teisės aktus. Planuojamos ir alternatyvios politikos priemonės bus vertinamos pagal kaštų ir naudos analizę, pasirenkant efektyviausią priemonių rinkinį ir jų įgyvendinimo būdus, kurie užtikrins 2021 - 2030 m. energetikos ir klimato kaitos valdymo politikos tikslų ir rodiklių pasiekiamumą.	
	5. Visiškai neaišku, kaip apskaičiuotas lėšų poreikis, jei nėra kiekybinių priemonės rodiklių. Be to, priemonėms nepriskirti finansavimo šaltiniai, taip pat nenurodyti ir kiti galimi finansavimo šaltiniai, tokie kaip Modernizavimo ar Inovacijų fondas.	Neatsižvelgta	Plane pateikiamas kiekvienos priemonės poveikis nacionalinių tikslų pasiekimui ir preliminarus finansavimo poreikio vertinimas visai priemonių grupei. Konkrečios pateiktos planuojamos ir alternatyvios politikos priemonės ir joms reikalingas finansavimo poreikis pamečiui bei finansavimo šaltiniai bus tikslinami, įtraukiant jas į sektorių plėtros programas arba kitus strateginio planavimo dokumentus ir/ arba teisės aktus, pagal kaštų ir naudos analizę pasirenkant efektyviausią priemonių rinkinį ir jų įgyvendinimo būdus, kurie užtikrins 2021 - 2030 m. energetikos ir klimato kaitos valdymo politikos tikslų ir rodiklių pasiekiamumą.	
3.1.1	6. Kelia abejonių pagal priemonės nurodyto suminio CO2 efekto dydis.	Neatsižvelgta	Priemonės buvo vertinamos kompleksiskai atsižvelgiant ir į planuojamą infrastruktūrą, esamą ir prognozuojamą paklausą ir t.t.	
3.1.1	7. Pramonės sektoriuje didžioji dalis priemonių yra pasikartojančios iš kitų iniciatyvų, todėl nėra pramonės sektoriaus plano pridėtinės vertės, t. y. ir be šio plano priemonės būtų vykdomos įprastine tvarka. Be to, dalis priemonių nėra tiesiogiai susijusios su ŠESD mažinimu, o yra tiesiog tradicinės ES fondų finansavimo priemonės. Neaišku, kaip bus užtikrintas išpareigtas ŠESD sumažinimo efektas, jei įvairūs projektai konkuruos tarpusavyje.	Neatsižvelgta	Teikiant priemonės pramonės sektoriui buvo remiamasi jau esamomis arba buvusiomis priemonėmis. Didžiosios dalies esamų priemonių nebuvo planuota tęsti, bet dabar, esant tolimesniam poreikiui, bus stengiamasi ir toliau jas tęsti siekiant pasiekti keliamų tikslų pasiekiamumą ir mažinti ŠESD. Naujos priemonės atsirado fluorintoms dujoms, kurių mažinimas yra svarbus šio sektoriaus tikslų pasiekimui.	

		3.1.1	8. Pramonės sektoriuje nepakankamai suplanuota iniciatyvinių naujų priemonių, kurios konkrečiai būtų skirtos klimato kaitos valdymui. Be to, pramonės sektoriuje tikslinga nurodyti visas susijusias priemones, įskaitant energijos efektyvumo didinimą pramonės įmonėse (iniciatyva įtraukta prie energetikos sektoriaus).	Iš dalies atsižvelgta	NEKS yra priemonių skirtų pramonės sektoriui, kurios konkrečiai susijusios su klimato kaitos valdymu, kaip P8 ir P11. Kitos priemonės prisideda prie klimato kaitos valdymo tik iš dalies, tačiau jų daromas efektas yra įskaičiuojamas. Energetinio efektyvumo priemonės atnaujintame NEKS pateiktos ir 3.1.1. skirsnyje.
		3.1.1	9. Prisitaikymo prie klimato kaitos skyriuje nėra pateikta priemonių pramonės sektoriui, nors prie trumpalaikių šio skyriaus tikslų nurodyta, kad bus siekiama didinti inžinierinės infrastruktūros atsparumą.	Iš dalies atsižvelgta	Prisitaikymo prie klimato kaitos dalyje yra priemonė "Verslo subjektų konsultavimas apie prisitaikymą prie klimato kaitos", tame tarpe ir pramonės. Taip pat tam skirta horizontali priemonė "H3. Prisitaikymo prie klimato kaitos kriterijų privalomas taikymas naujiems infrastruktūriniais projektams"
		3.1.1, 3.1.2	10. NEKS plane per mažai numatyta naudojimosi viešuoju transportu skatinimo priemonių.	Neatsižvelgta	Tam numatytos tiek atskiros priemonės, kaip T32., tiek priemonės esančios darnaus judumo planuose.
		3.1.1	11. Galimas neigiamas T9 priemonės efektas.	Neatsižvelgta	Atlikus priemonės vertinimą, neigiamas efektas nenustatytas.
		3.1.1	13. Priemonėje T19 SGD sunkvežimiams planuojama 15 tūkst. subsidija (1000 sunkvežimių per metus), tačiau tolimojo susisiekimo autobusams subsidijų nėra numatoma. Siūlome numatyti analogišką priemonę ir tolimojo susisiekimo autobusams su SGD varikliais. Kadangi naujas autobusas brangesnis už sunkvežimį beveik dvigubai, tai siūlome subsidiją iki 30 tūkst. Eur, 200 autobusų per metus. Šiuo metu tolimajame susisiekime ir užsakomuosiuose vežimuose dirba apie 1200-1500 autobusų. Be to, šiuo aspektu turi būti tikslinama priemonė AEI15, nes abejotina, kad priemonėje numatytus rezultatus pavyks pasiekti, jei bus kompensuojamas tik 20 proc. kainų skirtumas autobusams su biodujomis. Dauguma autobusų pirkimų nepriklausomai nuo naudojamo kuro ir taip jau yra finansuojama per ES fondus tik su gerokai didesniu intensyvumu.	Iš dalies atsižvelgta	Praplėsta priemonė, neapsiribojant vien sunkvežimiais.
		3.1.1	14. Manome, kad priemonėje T23 numatytas remti skirstymo stotelių (SGD kompresorinių) skaičius (per	Neatsižvelgta	Šiuo metu 2 kompresorinės yra optimalus tikslas, numatytas NENS įgyvendinimo priemonių plane.

		10 metų tik 2 vnt. stotelių) yra per mažas. Kad būtų pakankama paskata didinti krovinių ir keleivinių automobilių su SGD varikliais įsigijimą ir naudojimą, turi būti įrengtas didesnis jų kiekis, tolygiai išdėstant pagrindinėse transporto magistralėse bei miestuose. Išdėstymo tinklas turi būti pagrįstas atitinkama analize ir skaičiavimais.		Atsižvelgiant į tai, kad SkGD naudojantis transportas Lietuvoje vis dar nėra paplitęs, SkGD kompresorinių skaičius turėtų būti tiesiogiai susietas su tokių kurą naudojančių transporto priemonių kiekiu ir jo didėjimu. Todėl ateityje NEKS planas galėtų būti tikslinamas pagal realų tokių transporto priemonių pokytį.
	3.1.1, 3.1.2	15. Per mažai numatyta skatinimo naudotis viešuoju transportu priemonių ir kalbama tik apie vietinį miesto ir priemiestinį susisiekimą.	Neatsižvelgta	Tam numatytos tiek atskiros priemonės, kaip T32., tiek priemonės, esančios darnaus judumo planuose.
	2.1.2	16. 2.1.2.5. netikslios transporto prielaidos - siūlome pasirinkti ES planus atitinkančias prielaidas, kurios leistų tikėtis realesnių ir su ES politika labiau derančių priemonių.	Neatsižvelgta	Prognozės sudarytos vertinant Lietuvos situaciją ir planuojamas priemones.
	2.1.2	17. Atkreipiame dėmesį į tai, kad 2.1.2.1 lentelėje numatoma AIE dalis transporto sektoriuje kelis kartus viršija ES tikslus (2018/2001 direktyva RED2). RED2 tikslai gali būti siekiami taikant multiplikatorius, todėl nėra aišku, kodėl Lietuva nori padidinti tikslus mažiausiai du kartus ir atsisakyti rinkoje būtinų reguliacinių paskatų brangesnių pažangiųjų biodegalų ir transporto elektrifikacijos plėtrai? Juolab, kad bent keletą metų, iki biodujas ir elektrą vartojančių transporto priemonių kiekis pasieks nors kiek ženklesnį dydį, šie tikslai gali būti pasiekiami tik Lietuvoje šiuo metu negaminamais skystaisiais antros kartos biodegalais. Tad toks ambicijų dydis, viršijantis ES siekius ne keliais procentais, bet kelis kartus, Lietuvos ekonomikai naudos neduos, bet didins importą ir galutines degalų kainas. Kartu pastebėtina, kad, pvz., T4 priemonės tikslai neatitinka tiek 2.1.2.1 lentelės tikslų, tiek ir ne iki galo atspindi RED2 tikslus, kurie yra ne tik 2022, bet ir 2025 ir 2030 metams. Pažymėtina, kad, siekiant itin brangių ir rinkoje deficitinių antrosios kartos biodegalų plėtros, būtina išnaudoti visas ES leidžiamas reguliacines paskatas bei užtikrinti kuo ilgesnį reguliacinį stabilumą, siekiant pritraukti	Neatsižvelgta	Pažymime, kad tikslai įtvirtinti Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje nebuvo paremti daugiklių taikymu. Nacionalinio energetikos ir klimato veiksmų plano tikslai taip pat formuojami netaikant daugiklių.

			investicijų į šių produktų gamybą. Numačius planus tik dėl 2022 m., tokio aiškumo akivaizdžiai trūksta.		
		3.1.1, 3.1.2	18. Projekte nėra iki galo įvertinta degalų tiekėjų prievolė 2020 m sumažinti į rinką tiekiamų degalų ŠESD intensyvumą 6%, lyginant su 2010 bendru ES rodikliu (pagal Degalų kokybės direktyvos 7a straipsnį).	Iš dalies atsižvelgta	Alternatyvi priemonė - stiprinti degalų tiekėjų kontrolę.
19.	Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, Pasiūlymai gauti elektroniniu paštu 2019-12-03 d.	2.5	3. Patikslinti priemones: Mokslinių tyrimų, inovacijų ir konkurencingumo aspektą ir įtraukti papildomą Nacionalinį tikslą, susijusį su konkurencingumu.	Iš dalies atsižvelgta	Atsižvelgiant į siūlymą, 2.5. skirsnis papildytas vandenilio panaudojimo sritimi.
20.	Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Pasiūlymai gauti 2019-12-12 d. raštu Nr. ((24.37E)-5K-1918916)-6K-1906520		2. Siūloma įvertinti ir NECP nurodyti, kiek (procentais) viešųjų finansų iki NECP parengimo buvo skiriama klimato kaitos mažinimo priemonėms ir apsvaistyti galimybę nustatyti tikslą, kiek (procentais) viešųjų finansų būtų tikslinga skirti NECP tikslų įgyvendinimui.	Iš dalies atsižvelgta	Klimato kaitos švelninimo tikslai yra nustatomi Nacionalinėje klimato kaitos valdymo strategijoje. Atnaujinamoje strategijoje yra tam skirtas tikslas, kuris pateikiamas ir plane - siekti, kad trumpalaikių klimato kaitos švelninimo tikslams įgyvendinti būtų skiriama ne mažiau kaip 0,9 proc. šalies BVP 2030 m.
			5. Siūloma apsvaistyti galimybes į NECP įtraukti priemones, kurios paskatintų teigiamus pokyčius tvaraus ūkininkavimo linkme, t.y. patogesnės informacinės sistemos ūkininkams sukūrimas, paskatos ne visiškai ekologiškų ūkių perėjimui į ekologišką ūkininkavimą, jeigu jie imasi aplinkai draugiškų sprendimų taikymo.	Neatsižvelgta	Pokyčius planuojama skatinti įgyvendinant A1, A3, A9 ir A10 priemones, skatinti pereiti prie ekologiško ūkininkavimo. Priemonė įtraukta į prisitaikymo prie klimato kaitos dalį.
			6. Finansų ministerijos nuomone, didžioji dalis NECP numatytų prisitaikymo prie klimato kaitos priemonių turi būti įgyvendinamos investuojant į viešąją infrastruktūrą, todėl siūlome visų pirma pakeisti statybos techninius reglamentus, nustatant, kad visi infrastruktūros projektai privalo atitikti	Iš dalies atsižvelgta	Nauja priemonė "H3. Prisitaikymo prie klimato kaitos kriterijų privalomas taikymas naujiems infrastruktūriniais projektams".

			esamas ir būsimas klimato sąlygas. Taip pat atkreipiame dėmesį, kad prisitaikymo priemonėms numatytas 3,3 mlrd. eurų viešųjų lėšų poreikio pagrindumas kelia abejonių, todėl siūloma priemonės peržiūrėti vadovaujantis patikimo finansų valdymo principu.		
		3.	7. Prašome patikslinti NECP projekto 3 skyriaus „Politika ir priemonės“ (54 psl.) antrą punktą nurodant, kad planuojamų politikos priemonių įgyvendinamumas yra priklausomas nuo Lietuvos ekonominės socialinės padėties.	Neatsižvelgta	Europos Sąjungos valstybės narės yra įpareigosios parengti Nacionalinius energetikos ir klimato srities veiksmų planus tam, kad Europos Komisijos galėtų įvertinti kolektyvinių ES 2030 m. energetikos ir klimato kaitos tikslų pasiekiamumą. Papildomo sąlygotumo dėl Lietuvos ekonominės ar socialinės padėties įvardinimas sukeltų abejonių dėl Lietuvos pasiryžimo įgyvendinti privalomus įsipareigojimus ES, todėl į teiktą pasiūlymą neatsižvelgta. Tačiau pažymėtina, Plane (p.55) aprašytas numatomas planuojamų ir pasiūlytų alternatyvių politikos priemonių tikslinimas pagal kaštų ir naudos analizę pasirenkant efektyviausią priemonių rinkinį ir jų įgyvendinimo būdus, kurie užtikrintų nacionalinių tikslų įgyvendinamumą pačiu efektyviausiu būdu, o 5.2 Plano skirsnyje aprašytas poveikio makroekonomikai vertinimas parodė, kad Plano įgyvendinimas gerintų Lietuvos ekonominę ir socialinę padėtį.
			8. Atkreipiame dėmesį, kad priemonė T22 „Transporto priemonių ženklavimas pagal taršos lygį“ neturi tiesioginio poveikio klimato kaitos mažinimui, todėl siūloma šios priemonės atsisakyti.	Neatsižvelgta	Tai savivaldybes įgalinanti priemonė atpažinti taršius automobilius. Ji plačiai naudojama kitos ES šalyse. Ji reikalinga kitoms priemonėms įgyvendinti, pavyzdžiui - riboti eismą miestų centrinėse dalyse.
			11. Atsižvelgiant į tai, kad priemonėse P11 „Netechnologinių ekoinovacijų diegimas ir skatinimas“ ir P12 „Investicijų į gaminių, pakuočių, paslaugų dizaino sprendimus skatinimas“ numatytos intervencijos yra papildančios viena kitą, siūlome šias priemones stambinti apjungiant į vieną priemonę.	Neatsižvelgta	Priemonės yra skirtingos ir jų daromas efektas yra skaičiuojamas atskirai, nes nors ir yra papildančios nebūtinai yra įgyvendinamos kartu.
21.	Lietuvos Respublikos	1.2	"1. Įvertinti NEKS veiksmų plano projekto priemonių atitikimą kitiems strateginiams valstybės	Iš dalies atsižvelgta	Nacionaliniame energetikos ir klimato srities plane (toliau - NEKS plane) numatytos priemonės siekia

	<p>Seimo ekonomikos ir darnios plėtros komisija, 2019-11-22 d. raštas Nr. S-2019-7157</p>		<p>dokumentams – Nacionalinei energetinės nepriklausomybės strategijai (toliau – NENS), Nacionalinei klimato kaitos valdymo politikos strategijai, transporto, žemės ūkio strateginiams dokumentams – ir juos suderinti. "</p>		<p>būtent Nacionalinėje energetikos nepriklausomybės strategijoje (toliau - NENS) ir Nacionalinėje klimato kaitos valdymo politikos strategijoje įtvirtintų nacionalinių tikslų įgyvendinimo (žr. jie išvardinti Plano 1.1.1 lentelėje). Plane yra pateikiamas skaičiavimais pagrįstas papildomos politikos ir priemonių (PPP) scenarijus, kuris pilna apimtimi užtikrintų nacionalinių tikslų pasiekimą. Pavyzdžiui, atsinaujinančių energijos išteklių dalies bendrame energijos suvartojime 2030 m. tikslas yra 45 proc. tiek NENS, tiek NEKS plane. Atliekant NEKS plano modeliavimą buvo prioritetizuojama pasiekti CŠT (90%), transporto (15%) ir bendro energijos suvartojimo (45%) rodiklius. NENS tikslų pasiekiamumui pagrįsti, NENS buvo pateikta iliustratyvi prognozė dėl galimo konkrečių technologijų pasiskirstymo siekiant bendro AEI tikslo, kuri rėmėsi 2015 m. atlikta LEI studija. Rengiant NEKS planą modeliavimas buvo atnaujintas pagal Europos Komisijos rekomenduojamą metodologiją ir pastabas, taip pat buvo remtasi konkrečiomis planuojamomis politikos priemonėmis, kurios nebuvo žinomos ir atspindėtos 2015 m. studijoje, todėl technologijų pritaikymo lygmeniu šie dokumentai gali skirtis, tačiau NENS įtvirtinti tikslai ir uždaviniai visiškai dera su NEKS plane pateiktais priemonių paketais.</p>
		<p>2.1, 2.2</p>	<p>2. Atkreipti dėmesį į galimus neatitikimus NEKS veiksmų plano projekte: 2.2. Numatoma naujai įrengtų vėjo jėginių galia iki 2025 m. (692 MW, 2.1.2.4 lentelė) galimai prieštarauja NENS numatytam sinchronizavimo su KET tikslui ir AB „Litgrid“ vertinimui, kad nepažeidžiant elektros tiekimo saugumo reikalavimų galima įrengti iki 250 MW galios generavimo iš vėjo pajėgumų.</p>	<p>Neatsižvelgta</p>	<p>AB Litgrid savo 2019 m. gruodžio 18 d. raštu Nr. SD-6131 informavo, kad Baltijos sinchronizacijos su Kontinentinės Europos tinklais projekto kontekste Gdanskio instituto 2018 m. atlikto dinaminio ir dažnio stabilumo studijos, kurių pagrindu ENTSO-E Kontinentinės Europos regioninė grupė išdavė Priemonių katalogą, rėmėsi prielaida, kad iki 2025 metų papildomai bus prijungta 250 MW vėjo elektrinių galios, tačiau diegiant papildomas priemones galimas integruoti ir didesnis AEI galios kiekis. Kadangi 2021-2030 m. laikotarpiu numatyta sparti AEI plėtra NEKS nurodytų AEI kiekių integravimo galimybėms įvertinti Litgrid AB turi atlikti papildomus tyrimus. Šiuo metu inicijuojama</p>

					studija, aprašyta NEKS 3.3 skyriuje, kuri turi iširti skirtingus AEI vystymosi scenarijus ir pasiūlyti priemones, reikalingas AEI integracijai NEKS nustatytomis apimtimis. Studiją planuojama parengti iki 2020 m. pabaigos. Atlikus papildomus tyrimus, nustatytos priemonės, būtinos AEI integracijai bus pasiūlytos vėlesniame NECP įgyvendinimo etape.
	2.2	"2. Atkreipti dėmesį į galimus neatitikimus NEKS veiksmų plano projekte: 2.1. 2.2. skyriuje pateiktoje 2.2.1 lentelėje nurodomas 18,7 nuošimčio galutinės energijos suvartojimo mažėjimas 2030 metais lyginant su 2020 metais, o 4.2.1.5 pav. numatomas 9,3 nuošimčio elektros energijos suvartojimo mažėjimas per tą patį laikotarpį, kai bendrasis vidaus produktas auga 20,6 nuošimčio (4.1.2 pav.), tuo tarpu NENS numatomas tiek galutinės energijos, tiek ir elektros energijos vartojimo didėjimas.	Neatsižvelgta		Atkreipiame dėmesį, kad 2.2.1 lentelėje pateikiami prognozuojami duomenys apie pirminės energijos (PE) ir galutinės energijos (GE) suvartojimą sektoriuose ir bendrai. 4.2.1.5 pav. yra vaizduojama bendra ŠESD kiekio CO2 ekvivalentu ir elektros energijos vartojimo kitimo prognozė, išreikšta GWh.
	2.1.2, 2.3	3.1 Patikslinti NEKS plano skyrius, kur duomenys galimai prieštarauja vieni kitiems - 29 psl. (per maža gaminančių vartotojų galia).			Atsižvelgiant į pateiktą pastabą 2.1.2.4 lentelėje ištaisyta techninė klaida. Numatoma, kad saulės elektrinių įrengtoji galia iki 2030 m. padidės 792 MW, kas atitinka 250 tūkst. naujų gaminančių vartotojų. Atsižvelgiant į technologijų kaštų raidą, prognozuojama, kad likusi gaminančių vartotojų dalis ateis rinkos sąlygomis.
	2.3, 3.3, 3.4.2	4. Suprognuoti ir pateikti NEKS plano projekte galimus scenarijus, kiek ir kokios generacijos pajėgumai šalyje bus reikalingi 2025 m., Lietuvai sinchronizavus su KET, taip kaip NEKS plano projekte suplanuoti atsinaujinančios energijos pajėgumai.	Iš dalies atsižvelgta		Pakoreguotas aprašymas, aiškiau susietas su pajėgumo užtikrinimo mechanizmu, aprašyti kaupikliai, Litgrid baterijos projektas. Pajėgumų užtikrinimo mechanizmo aprašyme papildomai aprašytos priemonės.
	3.1.1	5. Išgryninti aiškesnes priemones ŠESD mažinimui transporto sektoriuje ir energijos poreikio mažėjimui. Pasigendama priemonių poveikio ir reikalingų finansinių išteklių vertinimų.	Neatsižvelgta		Rengiant planą buvo vertinama ir pateikiama kiekvienos priemonės planuojamas ŠESD sutaupymas. Vertinta kiekvienai priemonei reikalingi finansai ir galimi finansavimo šaltiniai. Makroekonominis vertinimas atliktas ir pateikiamas plane.

			6. Pajėgumų mechanizmo galimų sprendinių neįtraukimas modelį neleidžia tinkamai vertinti ŠESD projekcijų.	Neatsižvelgta	Atsižvelgiant į gautą pastabą, NEKS plano 3.4.2 skirsnyje detaliau aprašytas AB LITGRID vykdomas pilotinis baterijų projektas. Pažymėtina, kad konkrečių technologijų sprendiniai, kurie bus pasirinkti per Pajėgumų užtikrinimo mechanizmą, niekaip neįtakos Lietuvos nacionalinio tikslo 9 proc. sumažinti ŠESD išmetimus apyvartinių taršos leidimų (ATL) prekybos sistemoje nedalyvaujančiuose sektoriuose, nes didesnės nei 20 MW galios energiją generuojantys įrenginiai privalo dalyvauti ATL prekybos sistemoje.
22.	Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos Augininkystės ir agrarinės aplinkosaugos skyrius, Pasiūlymai gauti elektroniniu paštu 2019-12-04 d.	3.1.2	5. Manome, kad atsižvelgus į 3.2.1.5 lentelėje numatytų priemonių „AEI 12. Parama II kartos biodyzelino veiklos sąnaudoms taikant privalomą maišymą“ ir „AEI13. Parama II kartos bioetanolio gamybos įrenginiams finansuoti“ planuojamus vienodus rezultatus/efektą, šių priemonių formuluotės turėtų būti panašios. Tas pats taikytina ir priemonių vykdytojų atveju.	Neatsižvelgta	Bioetanolio ir biodyzelino maišymas yra laikomi skirtingomis priemonėmis dėl skirtingų technologinių procesų biodegalų gamyboje, taip pat gamybos pajėgumų skatinimui būtų taikomos skirtingo pobūdžio paramos schemos.
			3. Manome, kad 3.1.1.5. lentelės A16 priemonė turėtų įtraukti numanomą rodiklį kaip T32 priemonėje	Neatsižvelgta	Priemonė skirta mažinti parenkant tinkamus padargus pagal traktoriaus galingumą ir taikant eko vairavimo principus.
			6. 3.1.1.9. lentelė. Planuojamos politikos priemonės pritaikymui prie klimato kaitos iki 2030 m. numatyta priemonė „Klimato kaitai atsparių žemės ūkio augalų veislių atranka ir veisimas“. Siūlome išbraukti šią priemonę, kadangi kaip planuojamos veiklos rezultatas yra nurodyta žemės ūkio augalų veislių atranka ir veisimas	Iš dalies atsižvelgta	Neatsižvelgta, nes rekomendacinio sąrašo augalų veislių sudarymas nereikalauja ypatingų sąnaudų ir nėra laiko imlus.
			7. Siūlome tikslinti 3.1.1.9. lentelės Planuojamos politikos priemonės pritaikymui prie klimato kaitos iki 2030 m. priemonę „Užtikrinti agrometeorologinių stebėjimų tinklo ir prognozavimo sistemos nuolatinį tobulinimą“ ir rezultata „Reguliarus agrometeorologinių stebėjimų tobulinimas bei atnaujinimas ir agrometeorologinių prognozių teikimas“.	Atsižvelgta	Meteorologinių stočių plėtra apima Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos stotis, čia jau konkrečiai šiam sektoriui skirti matavimai ir informacija, kurią vykdo ir pastarieji. Tačiau priemonė papildyta "reguliarus augalų ligų ir kenkėjų stebėjimas ir prognozavimas"

23.	Lietuvos SGD Platforma, 2019-12-04 d. raštas Nr. 7	3.1.1	2. priemonė T10 (T11) Transporto priemonių su VDV patekimo į nustatytas miestų zonas ribojimas. [...] Pažymime, kad transporto priemonėms su VDV taip pat priskiriamos SGD ir biometanu varomos sunkiojo transporto priemonės. Esama priemonės formuluotė apribotų SGD ir biometanu varomo transporto naudojimą žemų emisijų zonose. Atitinkamai tai paribotų tiek viešojo, tiek komercinio transporto, naudojančio gamtines dujas / biodujas, patekimą į minimas zonas.	Neatsižvelgta	Priemone siekiama apriboti visų transporto priemonių judėjimą miesto zonose įskaitant ir gamtines dujas naudojančias, ja siekiama mažinti taršą miestuose. Viešojo ir komercinio transporto priemonės galės patekti tik su 0 emisijos faktoriumi.
		3.1.1	5. T23 Priemonė nepakankama, reikia daugiau nei 2 SGD užpylimo stotelių.	Neatsižvelgta	Šiuo metu yra numatyta 2 SGD stotelių įrengimas, esant poreikiui atnaujinant planą (tai bus atliekama kas kelis metus) priemonės apimtys galės būti išplėstos.
		3.1.2	7. Priemonė AEI16. Subsidija biometano gamintojams padengiant suslėgtų gamtinių dujų ir suslėgtų biometano dujų kainos skirtumą". Siūlome papildyti priemonę padengiant suslėgtų gamtinių dujų ir suslėgtų biometano dujų kainos skirtumą, nurodant tiksliai, kokiomis lėšomis skirtumas turėtų būti finansuojamas.	Neatsižvelgta	Siekiant neužkrauti papildomos naštos galutiniams dujų vartotojams, šių tikslų finansavimas iš dujų perdavimo kainos nenumatomas. Planuojama skatinti per investicijas ir įpareigojimus dujų tiekėjams. Įvertinus gamtinių dujų vartojimo transporto sektoriuje prognozes, nuspręsta keisti AEI16 priemonę, atitinkamai taikant įpareigojimus stotelių operatoriams pateikti nustatytą dujų iš atsinaujančių energijos išteklių procentą bendrame transportui pateiktų gamtinių dujų kiekyje.
		3.1.2	8. Prie planuojamų politikos priemonių AEI daliai transporto sektoriuje iki 2030 m. siūlome įrašyti naują priemonę (AEI19), numatančią, numatančią sušvelninti kokybinius reikalavimus biometanui, tiekiamam į dujotiekius, numatytus „Biodujų gamybos įrenginių konstrukcijų įrengimo ir eksploatavimo techninėse taisyklėse“ bei Energetikos ministro įsakyme „Dėl gamtinių dujų kokybės reikalavimų patvirtinimo“.	Iš dalies atsižvelgta	Šiuo metu gamtinių dujų kokybiniai parametrai yra sudėlioti taip, kad užtikrintų maksimalų saugumą ir gamtinių dujų išnaudojimo efektyvumą galutiniams jų vartotojams. Kokybinių reikalavimų pakeitimai gali sutrikdyti ekonominių operatorių, tiesiogiai priklausomų nuo gamtinių dujų tiekimo, veiklą, taip pat ir tarptautiniu mastu atliekamus dujų perdavimus. Nepaisant to, Energetikos ministerija inicijuos diskusiją su rinkos dalyviais dėl poreikio keisti gamtinių dujų kokybinius reikalavimus biometano dujų tiekimo kontekste ir atitinkamai įvertins pateiktus argumentus. Tam tikslui NEKS plane suformuojama alternatyvios politikos priemonė.

		3.1.2	9. Išnagrinėjusi 3.1.3.1 lentelėje pateiktą planą, Lietuvos SGD platforma siūlo atsisakyti priemonės "Mažesnis akcizų tarifas gamtinėms dujoms, naudojamoms kaip šildymui skirtas kuras verslo reikmėms" laipsniško subsidijos panaikinimo. Alternatyviai, siūlome pavėlinti laikotarpį iki 2030 metų.	Neatsižvelgta	Europos Komisija iš valstybių narių prašo išskatinio kuro subsidijų atsisakymo planų. Lietuvoje numatytas pereinamasis laikotarpis, kad ūkio subjektai galėtų šiam kaštų pokyčiui pasiruošti.
		2.3, 4.4	10. (originaliai 2. pastaba) "Dėl energetinio saugumo aspekto gamtinių dujų rinkoje: Manome, kad tiek SGD terminalas, tiek GIPL yra labai svarbūs alternatyvaus dujų tiekimo šaltiniai Lietuvai ir regione. Tai vienas kitą papildantys infrastruktūros objektai, todėl siūlome Plano projekte išdėstyti poziciją, kad energetinio saugumo klausimas yra svarbus ir visame regione, o dujų jungčių atsiradimas sustiprina šių alternatyvų sinergijos efektą.	Neatsižvelgta	Pirmas alternatyvus šaltinis turi didesnę įtaką saugumui ir jo koeficientui. Antras šaltinis svarbus, bet ne tiek, kas ir atspindi 4.4.1. paveikslėlyje bei aprašomojoje dalyje. Pažymime, kad Ministerija neneigia GIPL reikšmės saugumui ir ypač konkurencingumui gerinti. Taip pat kadangi skyrius parengtas remiantis Lietuvos energetikos sektoriaus plėtros tyrimo 2 dalimi "Energetinio saugumo analizė", manome, kad studijoje esančias išvadas iš esmės keisti būtų neetiška.
24.	Lietuvos šilumos tiekėjų asociacija, 2019-12-04 d. raštas Nr. 134	3.1.2	1. Siūloma plane numatyti instrumentus ir skatinimo priemones biokuro katilų pakeitimui (CŠT katilinėse).	Iš dalies atsižvelgta	Papildytas AEI17 ir AEI18 priemonių aprašymas, nurodant skatinamojo reguliavimo tobulinimą, įgalinantį šilumos tiekimo įmones kaupti modernizacijai reikalingas lėšas.
		3.1.2	2. Siūloma pakeisti AEI panaudojimo CŠT priemonės įgyvendinimo laiką.	Neatsižvelgta	NEKS priemonės AEI26 "Skatinti naudoti AEI centralizuoto šildymo sektoriuje (naudojant saulės energijos technologijas, šilumos siurblius ir/ar šilumos kaupimą)" pradžia 2021 m. Skatinimo priemonės pradėti nuo 2020 metų nėra finansinių galimybių - finansinis skatinimas numatomas pasinaudojant ES 2021-2027 m. struktūrinės paramos investicijomis.
		3.2	4. Įtraukti daugiau daugiabučių į atnaujinimą - bent 750 per metus.	Neatsižvelgta	Vyriausybės programa – politinis dokumentas, kuriuo Vyriausybė įsipareigoja atlikti tam tikrus prioritetinius ir kt. visuomenei aktualius darbus per apibrėžtą laikotarpį. Taip pat pastebėtina, kad pagal LRV programos įgyvendinimo priemonių planą, keliamas uždavinys kasmet atnaujinti (modernizuoti) ne mažiau kaip 500 daugiabučių namų. Taip pat 500 projektų įgyvendinimas kasmet siejamas finansinėmis galimybėmis finansuoti kasmet finansuoti atnaujinimo (modernizavimo) projektus (500 projektų vertė siekia 150-180 mln. eurų)

					ir valstybės biudžeto galimybėmis (apie 50-70 mln. eurų kasmet) valstybės paramai teikti atnaujinimo (modernizavimo) projektus įgyvendinusiems daugiabučių namų butų ir kitų patalpų savininkams. Be to, remiantis programos įgyvendinimo praktika, tokios darbų apimtys atitinka šiuo metu statybos sektoriaus galimybes ir pajėgumus. Tikslas iki 2020 m. sutaupyti 11,67 TWh energijos, siejamas ne vien tik su daugiabučių namų atnaujinimu (modernizavimu), bet taip pat ir kitais sektoriais (transporto, energetikos ir kt.). Atkreiptinas dėmesys į tai, kad šiuo metu daugiabučių namų atnaujinimas (modernizavimas) generuoja bendrą suminį 2,6 TWh sutaupymą ir prie bendro tikslo prisideda daugiau nei 20 procentų. Valstybės kontrolė, atlikusi auditą, konstatavo, kad daugiabučių renovacijos priemonė yra labiausiai prisidedanti prie tikslo, tačiau būtinas ir kitų prioritetinių priemonių aktyvesnis įgyvendinimas.
			5. Plane numatyti susitarimų su energetikos įmonėmis dėl energijos taupymo įgyvendinimo priemonę ir uždavinį, kad susitarimų su energetikos įmonėmis (įstatymo nustatyta prievolė susitarimus sudaryti dujų ir elektros energijos tiekėjams) dėl energijos taupymo įgyvendinimas būtų nukreiptas į šilumos sektoriaus vartojimo dalį, t.y. daugiabučius gyvenamuosius namus.	Iš dalies atsižvelgta	Šiuo metu Aplinkos ministerija rengia ilgalaikę pastatų renovacijos strategiją, kurioje bus nustatyti visų pastatų fondo atnaujinimo tikslai iki 2030 ir 2050 metų. Šiuos tikslus bus privaloma įgyvendinti ekonomiškai efektyviausiomis priemonėmis įskaitant ir šiuo metu jau galiojančias energijos vartojimo efektyvumo politikos priemones pastatų sektoriuje t.y. Daugiabučių pastatų atnaujinimo programą, Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programą ir Klimato kaitos programą. Taip pat atkreipiame Jūsų dėmesį, kad Aplinkos ministro įsakymu patvirtinta 2019 Klimato kaitos programos lėšų sąmata, kurioje skirtas finansavimas šilumos punktų atnaujinimui. VIPA šiuo metu yra įsteigusi investicinę platformą, kurios lėšomis būtų finansuojamas energinį efektyvumą didinančios priemonės. Į šią platformą investuoti kviečiamos ir energetikos įmonės, kurios turi prievolę pagal įstatymą generuoti energijos taupymus.
	3.4		6. Įtraukti naujas priemones: optimizuoti šilumos tiekimo įmonių rezervinių įrenginių parką ir	Iš dalies atsižvelgta	Pasiūlymas techniškai svarbus ir svarstytinas ateityje, tačiau ne NEKS dokumento apimtyje. AEI21 jau numatytos priemonės („Peržiūrėti galiojantys

		sureguliuoti teisinį reglamentavimą dėl patikimo šilumos tiekimo.		reikalavimai rezervinei šilumos gamybos galiai ir rezervinėms kuro atsargoms“).
	3.2, 3.4	7. Siūlome naują priemonę „Nuotolinės šilumos ir karšto vandens apskaitos duomenų nuskaitymo sistemos integravimas į išmaniųjų elektros energijos ir gamtinių dujų apskaitos prietaisų sistemas“.	Iš dalies atsižvelgta	Jūsų siūlomas veiksmas jau yra numatytas ERK 14 priemonės apimtyje. Numatoma atlikti integraciją tik tuo atveju, jei bus teigiami kaštų ir naudos analizės rezultatai.
	3.2	8. Siūlome įtraukti šias priemones: - Namų ūkių jungimosi prie CŠT rėmimas (Finansinės paskatos namų ūkiams, kurie pirmą kartą (naujai) jungiasi prie efektyvaus CŠT arba jungiasi prie CŠT, atsisakydami bet koku kuru kūrenamų katilų. Parama teikiama namų ūkių jungimosi prie CŠT išlaidoms dalinai kompensuoti ir šildymo išlaidoms prisijungus prie CŠT dalinai kompensuoti (2 metus po prisijungimo prie CŠT) (vienkartinė negrąžinamoji subsidija). - Verslo subjektų jungimosi prie efektyvaus CŠT rėmimas (Finansinės paskatos verslo subjektams, kurie jungiasi prie CŠT, atsisakydami bet koku kuru kūrenamų katilų. Parama teikiama jungimosi prie CŠT išlaidoms ir šildymo išlaidoms prisijungus prie CŠT dalinai kompensuoti (2 metus po prisijungimo prie CŠT) (vienkartinė negrąžinamoji subsidija). - Visuomenės informavimas ir švietimas apie ekologišką ir ekonomiškai naudingą pastatų šildymą, jungiantis prie CŠT.	Iš dalies atsižvelgta	Papildyta ERK10 rodiklio aprašymas („Skatinamojo reguliavimo tobulinimas, įgalinantis šilumos tiekimo įmones kaupti CŠT plėtrai reikalingas lėšas. Įtvirtinti terminą, per kurį šilumos ūkio specialiuosiuose planuose numatytose CŠT teritorijose šilumos vartotojui pateikus prašymą, esant teigiamam ekonominiam įvertinimui, šilumos tiekėjas prijungia šilumos vartotoją prie CŠT“).
	3.2	9. Siekiant CŠT sektoriaus gyvybingumo, tolesnės plėtros ir klimato kaitos švelninimo, būtinas skatinamojo reguliavimo principų įtvirtinimas CŠT sektoriuje. Tam būtina numatyti šias priemones: - Visiems šilumos gamintojams, tiekiantiems į CŠT tinklą bet kokią dalį šilumos energijos, galioja ta pati kainodara ir kuro įsigijimo tvarka. - Taikyti skatinamąją kainodarą CŠT sektoriuje veikiantiems licencijuotiems šilumos tiekėjams. - Teisinio reguliavimo sistemos, atskiriančios šilumos tiekimą iki pastato įvado ir vartojimą (įvadas, paskirstymas galutiniam vartotojui), įtvirtinimas.	Iš dalies atsižvelgta	Papildytas ERK10 rodiklio aprašymas ("Skatinamojo reguliavimo tobulinimas, įgalinantis šilumos tiekimo įmones kaupti CŠT plėtrai reikalingas lėšas. Įtvirtinti terminą, per kurį šilumos ūkio specialiuosiuose planuose numatytose CŠT teritorijose šilumos vartotojui pateikus prašymą, esant teigiamam ekonominiam įvertinimui, šilumos tiekėjas prijungia šilumos vartotoją prie CŠT."

		3.4	10. Siekiant išlaikyti biokuro biržos konkurencingumą ir sudaryti sąlygas jos tolimesnei plėtrai, siūlome priemonės: - „Valstybinės miškų urėdijos privalomas dalyvavimas biokuro biržoje, formuojant mažiausią biokuro rinkos kainą, didinant konkurenciją tarp biokuro tiekėjų“. - Finansinė parama biokuro žaliavos mobilizavimo, gamybos ir transportavimo technikos įsigijimui, tarpinių (intervencinių) biokuro sandėlių įrengimui.	Neatsižvelgta	VĮ Valstybinių miškų urėdija ir šiuo metu dalyvauja biokuro biržoje teikdama pardavimui produkciją - žemos kokybės skiedrą iš kirtimo liekanų ir malkinės medienos, tačiau pagrindinė urėdijos veikla biokuro tiekime yra būtent žaliavos biokurui ruoša ir pardavimas, kuris reguliuojamas (urėdijai nustatomos metinės užduotys) ir vykdomas Vyriausybės nustatyta tvarka per Elektroninę prekybos mediena sistemą, kurią taip pat administruoja UAB Baltpool. Tokiu būdu nustatyta aiški sistema, kaip urėdija dalyvauja biokuro tiekime. Finansinė parama biokuro žaliavai būtų sveikintinas dalykas, tačiau tik tuo atveju, jei neiškreiptų žaliavinės medienos rinkos, tai yra būtų taikoma tik ekonomiškai nuostolingos biokuro žaliavos gamybai (kirtimo liekanos, nelikvidinė mediena iš ugdymo kirtimų, mediena biokurui iš menkaverčių medynų - baltalksnyų ir drebulynų). Šiuo įvertinus esamas rinkos sąlygas, siūlomi pokyčiai nėra tikslingi.
		3.4	11. Siūlome priemonę: Lietuvos šilumos tiekėjų asociacijos veiklos ir funkcijų apibrėžtumas, dalyvaujant teisėkūros procesuose.	Neatsižvelgta	Dalyvavimas teisėkūros procese jau numatytas teikiant pastabas teisės aktų projektams, siūlant galiojančių teisės aktų patobulinimus.
		3.2, 3.4	12. Siūlome į Planą įtraukti naują priemonę: „Užtikrinti reguliuojamų CŠT sektoriuje veikiančių asmenų investicijų, kurios buvo atliktos įgyvendinant Lietuvos Respublikos energetikos strategiją nustatančius teisės aktus ir buvo suderintos su Valstybine kainų ir energetikos kontrolės komisija (dabar Valstybinė energetikos reguliavimo komisija), investuoto kapitalo ir investicijų grąžą“.	Iš dalies atsižvelgta	Papildytas ERK10 rodiklio aprašymas ("Skatinamojo reguliavimo tobulinimas, įgalinantis šilumos tiekimo įmones kaupti CŠT plėtrai reikalingas lėšas").
		3.2, 3.4	13. Aiškiau apibrėžti šilumos perdavimo atnaujinimo ir modernizavimo priemonę, siejant su kvartaline renovacija.	Iš dalies atsižvelgta	NEKS nuostatos tam neprieštarauja. Klausimas bus išspręstas per įgyvendinamuosius teisės aktus.
		3.2, 3.4	14. Sukurti žaliosios šiluminės kilmės sertifikavimo sistemą.	Iš dalies atsižvelgta	Plano 3.1.2 skirsnyje numatyta papildoma alternatyvi priemonė sukurti žaliosios šilumos sertifikavimo sistemą iki 2020 m. galo.
25.	Lietuvos vartotojų	2.1.2	1. Nustatyti aiškų, ambicingą tikslą mažinant iškastinio kuro naudojimo decentralizuoto šilumos	Iš dalies atsižvelgta	Atsižvelgiant į pateiktą pasiūlymą, prie alternatyvios politikos priemonių (3.1.2 dalyje) numatyta priemonė dėl naujai statomų (projektuojamų) pastatų, esančių CŠT

organizacijų aljansas, 2019-10-15 d. raštas, be numerio		tiekimu sektoriuje dalį 2030-iems ir atsisakant tokio kuro 2040-iems metams.		tinklo teritorijose, prijungimo prie gamtinių dujų tinklų ir galimybių šildyti kitu iškastiniu kuru ribojimo.
	3.1.2	2. Esamą priemonę AEI20 „papildyti“ numatoma nauja priemone su orientyru turėti ne mažiau kaip 200 MW (toks pat kiekis, kaip numatyta CŠT atveju priemonėje AEI19) galios šilumos gamybos pajėgumų prie CŠT neprijungtų pastatų šildymui, idant individualiai šildomi namų ūkiai (būstai) palaipsniui pereitų prie netaršių technologijų;	Neatsižvelgta	Šiuo metu atliekama Šilumos ir vėsumos potencialo įvertinimo studija, kuri identifikuos galimas priemones (efektyviausias ir ekonominiu požiūriu naudingiausias priemones ir technologijas), rekomenduojamas taikyti prie CŠT sistemos neprijungtiems namams ir daugiabučiams. Atsižvelgiant į šias rekomendacijas bus suformuoti tikslai prie CŠT neprijungtiems namų ūkiams.
	3.1.2	3. Numatyti skatinimo priemonę galimai papildant finansinės paramos gaminantiems vartotojams priemonę AEI2 specialia priemoka už pasigamintos elektros energijos naudojimą šilumos gamybai (šilumos siurbliams); arba specialų pasinaudojimo elektros tinklais tarifą gamintojams, naudojančiams šilumos siurblius;	Neatsižvelgta	Plane pateikta EE7 priemonė, pagal kurią asmenims, siekiantiems atnaujinti senus šilumos gamybos įrenginius, teikiama parama skiriama ir šilumos siurbliams įsigyti. Siekiant aiškumo, pakoreguota EE7 priemonė.
		4. Įvesti specialų papildomą dvipusės apskaitos tarifo planą, skatinant naudoti pačių vartotojų pasigamintą elektros energiją šilumos gamybai (panaudojant šilumos siurblius);		Plane pateikta EE7 priemonė, pagal kurią asmenims, siekiantiems atnaujinti senus šilumos gamybos įrenginius, teikiama parama skiriama ir šilumos siurbliams įsigyti. Siekiant aiškumo, pakoreguota EE7 priemonė.
	3.1.2	5. Parengti planą, kaip išskaidrinti šilumos ūkio sektorių ir palengvinti kainodarą atliekant šilumos gamybos ir paskirstymo veiklų atskyrimą;	Neatsižvelgta	Siūlomas teisės aktų papildymas ir keitimas yra tiesiogiai nesusijęs su NEKS tikslais ir jų pasiekimu šilumos sektoriuje 2021-2030 m.
	3.1.2	6. Nustatyti aiškias gaires, kaip šilumos sektoriuje bus išvengta „išaldytų investicijų“ problemos pereinant 2040-2050 metais prie visiškai CO2 neišmetančių šilumos gamybos priemonių.	Iš dalies atsižvelgta	Šilumos sektoriaus plėtros gairės nustatytos NENS 50 punkte. Šilumos ūkio sritis Lietuvoje bus toliau plėtojama vadovaujantis šiais principais: - Skaidrumo – užtikrinti, kad šilumos tiekimo veikla būtų valdoma efektyviai, skaidriai ir nediskriminuojant šilumos ūkio rinkoje veikiančių subjektų ir jos naudotojų, įskaitant energijos išteklių įsigijimą skaidriausiu ir konkurencingiausiu būdu, užtikrinant mažiausius kaštus galutiniam vartotojui; - Konkurencingumo – racionalus investicijų, reikalingų patikimam vartotojų aprūpinimui aplinkos neteršiančia šiluma už priimtina kainą, panaudojimas, užtikrinantis

					centralizuoto šilumos tiekimo gebėjimą konkuruoti su alternatyviais aprūpinimo šiluma būdais; - Efektyvumo – reguliavimo principų įtvirtinimas, skatinantis centralizuoto šilumos tiekimo įmonių sistemose techninių ir vadybinių sprendimų diegimą, užtikrinantį patikimą ir mažiausių kaštų šilumos tiekimą galutiniam vartotojui; - Pažangumo – sistemos pritaikymas diegiant skirtingas, aplinkai palankias ir kainos atžvilgiu konkurencingas inovatyvias technologijas šilumos energijos gamybos, tiekimo ir vartojimo grandyse.
26.	Tarptautinė naftos ir dujų sektoriaus asociacija (Pavadinimas anglų kalba „ <i>International Association of Oil and Gas Producers</i> “) Pasiūlymai gauti elektroniniu paštu 2019-12-11 d.	3.1.1, 2.5	2. Antra, patariame išvardinti dabartinius ir būsimus anglies dioksido sugavimo, panaudojimo ir saugojimo projektus, šios srities tyrimų veiklą, finansavimo mechanizmus ir palaikomąją politiką. Kaip pripažinta Tarptautinės Energetikos Asociacijos, Tarpyvyriausybines klimato kaitos komisijos specialiojoje ataskaitoje 1,5 ° C ir Europos Komisijos ilgalaikėje strateginėje klimato atžvilgiu neutralios ekonomikos vizijoje, anglies dioksido sugavimas, panaudojimas ir saugojimas kaip didelio masto sprendimo įgyvendinimas yra laikomas neatsiejama klimato neutralumo pasiekimo dalimi. 3. Trečia, mes kviečiame jus pabrėžti mažai anglies išskiriančio vandenilio vaidmenį NEKS. Mažai anglies dioksido į aplinką išskiriantis vandenilis yra laikomas trūkstama grandimi, nes jis yra švarios energijos sistemos, įskaitant mobilumą, energijos gamybą, saugojimą ir žaliavų gamybą, sprendimas.	Iš dalies atsižvelgta	Atsižvelgiant į pastabas, 3.1.1 Plano skirsnyje įtraukta papildoma alternatyvi priemonė: "CO2 sugavimo, panaudojimo ir saugojimo grandinės alternatyvų įvertinimas", taip pat išplėsta 2.5. skiltis – Moksliniai tyrimai, inovacijos ir konkurencingumas.
27.	Valstybinė energetikos reguliavimo tarnyba, 2019-12-09 raštas Nr. R2-()-3318	3.1.1 3.4	1. Transporto sektoriuje: patikslinti T19 ir T23 priemones ir numatyti SGD infrastruktūros išdėstymą bei galimą aptarnauti transporto priemonių skaičių; pagrįsti T19 ir T23 priemonių apimtį ir numatomus pasiekti rezultatus. 3.3. NEKSVP 3.4.3.1 lentelėje yra numatyta esamos rinkų integravimo politikos priemonė siekti kuo didesnės Baltijos šalių ir Suomijos gamtinių dujų	Iš dalies atsižvelgta Neatsižvelgta	Prognozuojama, kad vienos stotelės SGD pardavimai galėtų sudaryti 792 tonas per metus. Detalesnis priemonių planavimas bus atliekamas perkeltant jas į veiklos programas ar planus. Pateiktas pasiūlymas įtraukti papildomą priemonę, kurioje būtų fiksuotas glaudus bendradarbiavimas su Lenkija, yra sveikintinas; tačiau jį jau apima šioje

			rinkų integracijos (ERK5 priemonė). Pažymėtina, kad nuo 2020 m. pradėjus veikti dujotiekių jungčiai tarp Lenkijos ir Lietuvos (angl. gas interconnection Poland-Lithuania – GIPL), svarbu užtikrinti ne tik bendradarbiavimą su Baltijos šalimis ir Suomija, bet ir su Lenkija. Atsižvelgdama į tai, Taryba siūlo NEKSVP 3.4.3.1 lentelėje numatyti priemonę apimančią regioninį bendradarbiavimą su Lenkijos energetikos ministerija, energetikos reguliavimo institucija ir gamtinių dujų perdavimo operatoriumi.		lentelėje išvardytos kitos priemonės, pvz. ERK2, ERK18, ERK27.2, ERK30.
28.	Vilniaus Gedimino technikos universitetas, Pasiūlymai gauti elektroniniu paštu 2019-12-04 d.	2.1	1. Antrame veiksmų plano skyriuje prie nacionalinių uždavinių ir tikslų turėtų atsirasti „ŠESD kontrolės aspektai“. Kaip pagrindiniai ŠESD kontrolės metodai turėtų būti nurodyti mažiausiai šie: 1. ŠESD surinkimas iš gamybos procesų bei kaminų; 2. CO2 kaupimas greitos rotacijos augaluose ir trumpalaikis bei ilgalaikis konservavimas; 3. išmanusis iškastinio kuro taupymas (daugiau ar mažiau jau aprašytas visame plane); 4. Darni miškininkystė (daugiau ar mažiau jau aprašytas visame plane).	Neatsižvelgta	Nacionaliniai tikslai ir uždaviniai numatyti strategijose, NEKS pateikiamos priemonės jiems pasiekti.
		3.1	Poskyryje 3.1 Priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo aspektas skirsnyje Žemės ūkio sektorius turėtų būti papildyta uždaviniais: skatinti greitos rotacijos augalų auginimą; bei skatinti biomasės naudojimą statybinių medžiagų ir kitų ilgalaikių gaminių gamybai.	Iš dalies atsižvelgta	Trumpos rotacijos augalų auginimas, kaip CO2 absorbento, galėtų prisidėti prie ŠESD mažinimo. Atsižvelgiant į tai, kad biokuro iš miško atliekų galima įsigyti pigiau nei kainuoja trumpos rotacijos augalų biokuras ir į tai, kad tebėra iškastiniam kurui subsidijos ("žali gazoliai") ir nėra taršos mokesčių, trumpos rotacijos augalai nėra konkurencingi energetikoje. Ieškant sprendimų dėl pluoštinių augalų biomasės panaudojimo ilgalaikiams produktams (statybinėms medžiagoms, baldams ar pramoniniams produktams) reikalingas veiksmų planas, kuriuo būtų įvertinamos galimybės sukautą pluoštę CO2 kiekį įtraukti į ŠESD apskaitos sistemą ir įvertinti apskaitos galimybes pluoštinių augalų panaudojimo mastą ilgalaikių produktų gamybai. Šis pasiūlymas bus realizuotas per L16 priemonę.